

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 32.

Joi, 20 August 1936

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) POLITICA INTERNĂ :		d) CULTURĂ ȘI ARTĂ :	
Presa bulgară	606	Presa franceză	609
b) POLITICA EXTERNĂ :		e) BISERICA :	
Presa austriacă	606	Presa engleză	609
c) ECONOMIE ȘI FINANȚE :		f) DIVERSE :	
Presa elvețiană	606	Presa turcă	609
" austriacă	607	" elvețiană	609
" polonă	607	" austriacă	609
" germană	608	" germană	609
" bulgară	608		
" maghiară	609		

II. EVENIMENTELE DIN SPANIA

	Pag.
Presa franceză	610
" engleză	613
" germană	615
" sovietică	615
" polonă	615
" austriacă	616
" elvețiană	616
" turcă	616
" iugoslavă	616
" Statelor-Unite	617
" evreiască din străinătate	617

III. VIZITA GENERALULUI GAMELIN ÎN POLONIA

Presa polonă	617
" franceză	621
" engleză	622
" germană	622
" elvețiană	622
" iugoslavă	622

IV. CONFERINȚA PUTERILOR LOCARNIENE

Presa franceză	623
" sovietică	623

V. SITUAȚIA POLITICĂ DIN GRECIA

Presa greacă	624
" turcă	625
" franceză	625
" elvețiană	625

VI. PROBLEME EUROPENE

Organizarea Bazinului Dunărean	625
Forța politică a Micii Înțelegeri	626
Anglia în fața acordului austro-german	626
Relațiile germano-austriace	626
Politica externă a Franței	626
Germania și Europa Dunăreană	627
U. R. S. S. și chestiunea dezarmării	627

VII. CHESTIUNI MONDIALE

Marea Britanie și Egiptul	627
-------------------------------------	-----

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

POLITICA INTERNĂ

Presă bulgară.

Ziarul ZORA din Sofia, cu data de 15 August, publică sub titlul „Tendințele dictatoriale ale partidelor de dreapta, în România“, un articol în care scrie între altele:

„Curențele de dreapta din România ce tind să creeze o dictatură de dreapta sau guvernarea național-extremistă, reprezintă o însemnată forță agresivă și populară. Însă concomitent cu aceasta, s'au putut distinge, printre partizanii acestor concepții, însemnate divergențe. Pe când stânga sau forțele democratice sunt acuzate numai pentru tendința organizării unui front „popular“ sau „constituțional“, ei își depun toate eforturile pentru gruparea frontului lor.

„Pentru că lozincile și principiile ce-i leagă sunt și ele diferite, se creiază o greutate pentru colaborarea acestor forțe. Fără îndoială însă aceștia ca în general cea mai mare parte a partidelor politice, cu toată divergența de nuanțe, sunt unite prin naționalism. Evoluția acestui naționalism până la șovinism, reprezintă un foarte interesant eveniment în viața socială românească și merită o serioasă studiere a lui. Unii sunt pentru un naționalism agresiv, alții pentru cel creiator, alții pentru cel integral, alții pentru o altă formă de naționalism, însă toți sunt de părerea că trebuie depuse toate eforturile și de întrebunțat toate mijloacele pentru ca în cadrul angajamentelor internaționale, elementul românesc să aibă totuși întâietate. Toți se agită între formele „numerus valahicus“ și „numerus nullus“.

„Intr'un alt discurs ținut la Dej, același d. Vaida a declarat că treptat, treptat, toate partidele politice se apropie de programul său și că în curând nu va exista împărțire în „fronturi“. Acesta evocă numele d-lor George Brătianu, Argetoianu și alții, iar despre d. Maniu a declarat că de d-sa nu-l desparte decât o diferență de 4 la sută.

„Această declarație a d-lui Vaida nu este un joc de cuvinte, pentru că d-sa are tendințe foarte mari. Intrunirea „Frontului Românesc“ a fost o întrunire a masselor, ceea ce probează că și alte partide evoluează spre colaborarea cu acest front. Și aceasta fortifică „dreapta“.

„Național-tărăniștii acuză neîncetat partidul liberal pentru că creiază aceste curențe extremo-drepte. Însă crearea artificială a acestor curențe care se ramifică mereu, oare nu periclitează viața independentă și nu pune oare pe o carte de joc regimul constituțional existent al țării?

„Fără îndoială că inamicii regimului constituțional sunt o forță. Această forță nu este acoperită cu totul de mișcarea drepte, ea găsim opunere din partea celora, a căror concepții se aseamănă însă pe deplin.

„Impotriva partizanilor dictaturii reacționează foarte decisiv de asemenea și unele partide mai mici, care însă sunt prea slabe, precum și partidul național-tărănesc, care este adversarul lor cel mai decisiv. Aceștia sunt scotiți ca provocatorii anarhiei, ai haosului și ai devastării țării. Lupta acestora față de dictatură întoarce țara „pe dos“.

„Un front comun și în special frontul „popular“ inamicul oricărei experiențe dictatoriale, nu pare să se poată realiza.

„Doar poate însuși partidul național-tărănesc va avea

temeritate să ducă lupta. Ce șanse de succes însă va avea, aceasta este altă chestiune. Ținând seama însă de evenimentele internaționale, se crede că lupta aceasta va fi decisivă și neapărată“.

POLITICA EXTERNĂ

Presă austriacă.

În numărul din 17 August, REICHSPPOST, după ce arată că, „trebuie să se facă o exactă deosebire între Comisiunea Europeană Dunăreană a cărei desființare o propune din nou d. Titulescu — această problemă fiind desfășurată de d-sa pentru prima dată acum trei ani, dar fără succes — și Comisiunea Dunăreană Internațională“, scrie în continuare:

„Succesul Turciei a încurajat pe d. Titulescu să atace energic această problemă, fiind în primul rând ajutat de statele Micii Înțelegeri.

„Propunerea d-lui Titulescu n'a fost favorabil primită la Berlin și Sofia, întru cât Germania ca stat de origine și Bulgaria ca stat situat la malul Dunării, nu pot admite să se decidă fără consultarea lor asupra soartei Comisiunii Dunărene Europene“.

Ziarul NEUES WIENER TAGEBLATT aprobă cererea d-lui Ministru Titulescu să se desființeze Comisia Dunăreană din Galați. Ziarul adaugă între altele că, „este de înțeles că România cere depărtarea acestui anahronism din 1856 și aspiră la o deplină suveranitate în țara ei“.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presă elvețiană.

JOURNAL DES NATIONS din 12 August publică un articol intitulat: „Industria petrolului în România“, în care prezintă o serie de cifre extrase din raportul soc. „Astra-Română“.

Din aceste cifre rezultă că producția din 1935 este prima dela război încoace, care n'a întrecut producția din anul precedent.

„Această scădere se datorește în bună parte legislației românești care descurajează societățile exploratoare.

„Trebuie ținut seamă în același timp de instabilitatea condițiilor economice, de variația regimului schimbului valutar și de pierderea debușeului italian în urma aplicării sancțiunilor.

„Lipsa de devize disponibile ale unor State și posibilitatea de a cumpăra petrol românesc în compensație, au mărit debușeurile acestuia și au ridicat în mod treacător prețurile. Dar noua taxă de export de 12 la sută advalorem este menită să îngreuneze din nou industria petroliferă.

„Problema transportului până la Constanța este de asemenea complicată: tariful pe cale ferată este prea ridicat. Dar dacă guvernul ar găsi fondurile necesare pentru a construi noi conducte, căile ferate ar suferi o pierdere notabilă“.

Ziarul elvețian LE JOURNAL DES NATIONS cu data de 10 August ocupându-se de negocierile între Ger-

mania și România, scrie că aceste negocieri vor modifica convenția comercială ce există între aceste două țări.

Ziarul elvețian BUND din Berna, cu data de 15 August, publică un articol informativ, semnat (rb) dela corespondentul din București, care, între altele, spune că toate capitalurile străine plasate în România vor fi supuse la un impozit. Acest impozit este de 15 la sută asupra dobânzilor încasate pe urma capitalului plasat în România.

Cotidianul elvețian NEUE ZÜRCHER ZEITUNG din 14 August publică un articol informativ despre împrumutul român din 1929. „Acest împrumut este plasat în parte și în Elveția. Deținătorii de titluri sunt foarte nemulțumiți deoarece n'au putut până azi să obțină plata cupoanelor care sunt astăzi foarte scăzute“.

Presa austriacă.

NEUE FRÉIE PRESSE din Viena, cu data de 14 August, se ocupă de sporirea producției petrolului din România.

Ziarul constată de asemenea că Austria a acordat petrolului românesc o cotă de import mult superioară celei din anul 1935.

NEUES WIENER JOURNAL din 11 August ocupându-se de producția mondială a grâului, constată că România se bucură anul acesta de un disponibil cantitativ și calitativ superior.

„Această situație privilegiată a provocat o ureare simțitoare a prețurilor“, încheie cotidianul vienez.

Ziarul vienez BÖRSCH comentează eforturile făcute de guvernul din București pentru sporirea exportului produselor românești.

In acest sens sunt semnalate tratativele ce se duc actualmente cu Italia și Ungaria pentru reînnoirea convențiilor comerciale și campania de propogandă pentru vinul și fructele românești în Cehoslovacia.

Cotidianul vienez OSTERREICHER VOLKSWIRT ocupându-se de convenția comercială româno-sovietică, constată că până în prezent nu s'a efectuat între cele două țări nici un schimb de mărfuri.

Același cotidian reproduce din ziarul românesc PREZENTUL, cercerea ca această convenție să fie denunțată, deși n'a fost aplicată niciodată.

DIE BÖRSE, cu data de 13 August, sub titlul „Va stopa România industrializarea?“, publică o corespondență din București, în care accentuează necesitatea unei revizuirii a problemei de industrializare.

Presa polonă.

Sub titlul „Comerțul polono-român“, cotidianul GAZETA POLSKA din Varșovia publică următorul articol:

„Știrea întreruperii negocierilor comerciale cu România, nu a surprins cercurile comerciale și nici nu le-a mirat.

„Sferele economice polone s'au obișnuit cu relațiunile comerciale polono-române anormale, și își dau bine seama că, faza strălucită a acestor relațiuni (1926—30) dacă se va mai repeta, nu va fi în curând.

„Se știe că în anii 1920—1930, industria polonă și în special cea textilă, pusă repede în mișcare după ravagiile războiului, a găsit în România un mare deșeu, din cauza reducerii industrializării a acestei țări.

„In același timp deficitul de cereale din Polonia influența importul din România al produselor agricole. Se creese în felul acesta o serioasă bază pentru schimburile

comerciale reciproce, iar situația aceasta asigura Poloniei un sold activ constant.

„Această stare de lucruri a durat însă puțin. Ameliorarea rapidă a situației economice a României impune problema industrializării țării, care din 1925 progresează cu pași mari, protejată de dispozițiuni vamale. Exportul nostru scade și este silit să se mărginească numai la semifabricate pe când înaintea exportam articole fabricate. Țesături textile exportăm relativ din ce în ce mai puțin: și din ce în ce mai mult fire de lână și de bumbac. Crearea de bune condiții industriei românești nu a putut totdeauna să fie efectuată pe calea majorării tarifului vamal, din cauza convențiunilor comerciale și taxelor vamale consolidate. Această industrie, având o mare influență în sferele guvernamentale a reușit pe cale de decrete să obțină noi circulări și interpretări vamale foarte adesea extinse artificial, obținând astfel noi mijloace de apărare, și lucru foarte caracteristic, aceste deciziuni loveau în primul rând în exportul polon.

„Aceste metode de discriminare au dus în anii 1930/931 la lichidarea azi deja completă a exportului nostru în România, a unor articole atât de importante pentru noi, ca: zahăr, țevi de gaz, ciment și fire de vigogne.

„Cu toate aceste dificultăți exportul nostru în România indică încă în anii 1930—1931 cea 30 mil. zl. Alte lovituri care au afectat exportul nostru în această țară au fost introducerea în România a restricțiunilor de devize și contingentarea, intrate în vigoare în 1932. Conducătorii de atunci ai politicii economice românești, nu se știe din ce pricini, au considerat că soldul activ polon, de altfel foarte modest, al schimburilor cu Polonia, este foarte periculos pentru România din punct de vedere economic și financiar.

„S'a pus atunci principiul că România trebuie să tindă nu numai la menținerea soldurilor sale active cu diferitele State, ci acolo unde soldul este pasiv, trebuie să fie egalat. Ca urmare a acestei teze, care ceva mai târziu a costat-o scump, căci a urmat mieșorarea bilanțului activ din anii 1933—34, s'a început, din partea României, o violentă și vizibilă discriminare a articolelor exportului polon. Cu toate că importul general al României nu s'a mieșorat, dar chiar s'a mărit, exportul Poloniei în această țară scade în 1934 la 13½ milioane.

„In acest timp scade și exportul român în Polonia, ca urmare tendințelor autarhice ale politicii agrare polone, asupra căreia a avut o influență destul de puternică politica românească de restricții față de comerțul cu Polonia. Din anul 1932 se practică, între cele două țări, reînnoirea convențiunilor contingentare, în care se prevede contingentele articolelor pentru care ambele State își vor acorda permise de import; în afară de aceasta, România era îndatorată să acorde îndestulător devize. Dacă importatorii români de mărfuri polone au întâmpinat foarte adesea refuzuri de permise de import, cu toate clauzele foarte clare ale convențiunilor, situația plăților pe de altă parte, a fost și mai rea, căci pentru importul din Polonia erau rezervate așa de puține devize, încât în scurt timp, s'au blocat în România, capitaluri de câteva milioane zloți ale exportatorilor noștri.

„Comerțul făcut în felul acesta statistic, ne dădea un oarecare activ, în realitate eram însă în pierdere.

„Din aceste cauze acordul comercial polono-român încheiat în Decembrie 1934, a fost bazat pe principiul puțin plăcut pentru noi, al clearing-ului, care a fost introdus în 1935, de Societatea Polonă pentru Comerțul în Compensație. Chestiunea nu a fost ușoară, căci în România se introducea la fiecare câteva luni, ba chiar câteva săptămâni, așa zise regimuri ale comerțului exterior, de fiecare dată sprijinite pe alte baze, care creiau un haos

nemai auzit și dezorientau pe interesați. Contrar altor State cu valuta depreciată (agio în România trece de 50%), se dorea, în această țară menținerea fictivă a parității leului, bazând pe această idee sistemele cele mai complicate, în vedere că Banca Națională a României să cumpere cât mai ieftin dela exportatorul român devizele ce acestuia i se cuveneau pentru exportul efectuat, pentru ca la rândul ei să le pună cât mai ieftin la dispoziția guvernului și cât mai scump la aceea a importatorilor români. Pentru că acest sistem, în această formă, nu se aplica țărilor cu valută depreciată, mărfurile acestor țări au putut concura foarte mult pe cele ale țărilor cu valută forte. Sistemul acesta a fost recent schimbat într'atât că a fost fixate la 38% premiile pentru devizele cuvenite exportatorilor români, cât și aufgeldului cerut dela importatori pentru a li se face cesiunea devizelor.

„În legătură cu nerealizarea unei înțelegeri cu delegația română în ceea ce privește procedura plăților, aflăm că așa cum s'a întâmplat și în primăvară, despre care presa românească a scris mult, unii factori ai comerțului românesc pentru care activitatea Societății Poloneze pentru Comerțul în Compensație, care stabilea prețurile reale facturate era incomodă, căci îi lipseau de câștiguri valutare nelegale în România, au influențat sferele guvernamentale românești pentru eliminarea Societății Poloneze pentru Comerțul în Compensație (reprezentanța din România), din procedura plăților polono-române.

„Caracteristic este că exportatorii și importatorii solizi români sunt foarte mulțumiți de activitatea instituției noastre de clearing de mărfuri și văd astăzi în ea sigura bază pentru comerțul dintre cele două țări, garant a ceea ce pentru comerciant e de cea mai mare importanță, plata pentru marfa vândută. Acestei opinii au dat expresie specialiștii jurnalelor economice românești, ca „Argusul“, „Prezentul“, „Adevărul“ și „Excelsior“, în articolele din 9, 10 și 11 Iunie crt.

Dacă în sferele economice românești se mai hrănește intențiunea eliminării din relațiile comerciale cu Polonia a factorului ce garantează exportatorilor plata și executarea transacțiilor, dacă au să se reîntoarcă vremurile înghețării creanțelor poloneze, sau dacă e vorba să se reducă prin aplicarea unor sisteme complicate operațiile comerciale la o mică fracțiune din ceea ce s'ar putea realiza ușor, pe calea normală, acea tendință va trebui să conteze cu fapul că și partenerul polon are aci glas și că acest glas de sănătoasă judecată negustorească dorește să aibă asigurată plata și cât de cât trafic comercial. În caz contrar trebuie să o spunem deschis că nu mai avem de-a face cu comerțul polono-român, ci cu o mică afacere. Dacă e vorba să mai reducem încă transacțiile, mai bine să lăsăm cheștiunea deschisă organizând dela caz la caz transacții de compensație legate, încheiate de comun acord și care la noi vor fi efectiv efectuate de către Societatea Poloneză pentru comerțul în compensație, dat fiindcă Polonia nu posedă un alt organ pentru astfel de cheștiuni.

„Nu avem încredere în astfel de transacții, dacă e vorba să se caute în ele un fundament pentru raporturi comerciale durabile. Comerțul liber, baza pe principiul liberei alegeri a contractanților, va lucra mai sigur și mai rapid; de aceea comercianții români nu trebuie să se mire dacă importatorii poloni, față de închiderea accesului pentru exportul polon în România, vor căuta furnizori de fructe, piei și semințe oleaginoase pe acele piețe balcanice și dunărene, care prezintă un interes mai real pentru articolele noastre de export și care acordă condiții de plată mai favorabile.

„Avem totuși speranța că judecata sănătoasă negustorească va birui și că ambele țări vor găsi forma de stabilire a unor dispoziții potrivite, cărora să fie supuse transacțiile comerciale reciproce“.

Presa germană.

BERLINER TAGEBLATT din 14 August. publică un articol, intitulat „Fasolea Soia în România“, în care se arată importanța economică pentru Germania, a dezvoltării fasolei Soia în România.

„Dela încercări experimentale în 1934, când s'au cultivat numai o mie de hectare, s'a trecut în 1935, la 25.000 de ha., iar acum în 1936 s'au plantat peste 60.000 ha.

„Printr'o recentă convenție româno-germană de compensație, România va furnisa fasole Soia Germaniei, iar aceasta va exporta în România produse industriale în compensație“.

Ziarul publică o serie de date statistice și agricole, privitoare la negoțul româno-german și apoi încheie astfel:

„Convenția încheiată aduce avantaje ambelor țări, fiindcă se înlătură dificultățile valutare prin compensație de mărfuri și produse agricole și industriale, care se decontează prin clearing. De pe urma acestei convenții, specialiștii competenți se așteaptă la o dezvoltare considerabilă a relațiilor comerciale germano-române“.

Ziarele germane provinciale: ALLENSTEINER ZEITUNG din Allenstein, PREUSSISCHE ZEITUNG din Königsberg și STETTINER GENERAL ANZEIGER din Stettin, au publicat o interesantă expunere istorică a reformei agrare din România, din vremurile îndepărtate ale îobăgăiei și serbiei până acum, când plugarul-țărăn român a fost împroprietărit, ajungând stăpân pe pământul, pe care odinioară era îngăduit numai ca rob. Articolul e scris cu competență și autorul dovedește că a adâncit și priceput foarte bine reforma agrară românească, arătând întreaga evoluție a proprietății rurale din România, ajungând până la explicarea rostului și efectelor conversiunii datorțiilor agricole, pe care o socotește „o reformă întregitoare a celei agrare, încercată de toate guvernele române, care s'au perindat la cârma Statului, dar care și-a găsit rezolvirea ei definitivă abia acum doi ani, când actualul prim ministru român, Tătărescu, a tratat-o cu curaj și competență, isbutind să pue capăt frământărilor și nemulțumirilor stărnite și să facă să înceteze lupta dintre creditorii și debitorii agricoli“.

Presa bulgară.

Ziarul SLOVO din Sofia, cu data de 14 August, publică sub titlul „Situația economică a României“, un articol semnat de d. Gh. Stepcici, în care scrie următoarele:

„Cu toate eforturile depuse pentru combaterea grelei situații totuși economia națională a României se află însă, sub apăsarea crizei. În ultimul timp s'au putut observa însă toate semnele îmbunătățirii situației economice“. După ce relevă mijloacele pentru îmbunătățirea situației economice a României, „cu care natura a fost atât de darnică, dându-i din belșug petrol, sarea, minerale și lemnărie“, ziarul remarcă: „Prin introducerea unui nou sistem de export, care va căuta să micșoreze importul și să fortifice exportul, balanța comercială a României ar putea treptat, treptat, să devie mai activă.

„De fapt, aceasta a început să se resimtă încă din 1930. Fără îndoială că eforturile actualului guvern român, pentru îmbunătățirea economică a țării, vor avea de întâmpinat și multe greutăți firești.

„Totuși, bogățiile mari ale României, scrie în concluzie ziarul, îi vor da posibilitatea de a se lupta cu mai multă ușurință cu criza economică, deși datoriile ei față de străinătate îi creiază greutăți foarte mari“.

Presa maghiară.

Intr'un număr din 15 August, PESTER LLOYD relevă într'o corespondență din București, semnată de d. Kóvér, dificultățile pe care le întâmpină exportul grâului românesc în Belgia, din cauza restanțelor de plată ale României, față de Belgia.

CULTURĂ ȘI ARTĂ

Presa franceză.

LA RÉPUBLIQUE din 13 August publică în cadrul rubricii rezervate organizării recreațiilor populare în diferite țări, un articol despre această activitate în România.

Articolul descrie opera culturală și socială întreprinsă de Fundațiile Regale, cu echipele studențești și cu publicațiunile sale, în întreg țară.

Insistă apoi asupra „Astreii“, în Transilvania, a „Societății pentru cultura și literatura română“ din Bucovina și a „Asociației corurilor și fanfarelor din Banat“.

În fine, ocupându-e de sport, articolul enumără diferitele organizații sportive din România și laudă efortul făcut de diferitele instituțiuni de Stat pentru dezvoltarea sportivă a funcționarilor lor.

BISERICA

Presa engleză.

THE MORNING POST din 15 August publică știrea că o mare parte din secțiunile bisericii anglicane, în urma conferinței recente dela București, au adresat scrisori pline de „îngrijorare“, atât Primatului anglican, cât și Patriarhului român.

„La conferința, la care au luat parte delegații oficiali ai bisericilor anglicane și române, s'a ajuns la o înțelegere asupra mai multor puncte fundamentale și s'a clădit baza unor relațiuni mai bune între bisericile engleze și cele creștine ortodoxe.

„O serisoare asupra acestui subiect a fost trimisă acuma Arhiepiscopului din Canterbury, cât și Patriarhului, din partea Ligii Bisericii Naționale, care declară că după opinia membrilor ei, unirea nu trebuie realizată eu prețul abandonării sau modificării principiilor doctrinale, care sunt însăși viața bisericii anglicane“.

DIVERSE

Presa turcă.

LA RÉPUBLIQUE din Istanbul cu data de 29, 31 Iulie și 3 August, continuă, sub semnătura d-lui Langas-Sezen, seria de articole intitulate: „Viziuni românești“.

Autorul descrie în culori favorabile aspectele și viața plăcută a capitalei noastre, căutând să rețină ceea ce este mai caracteristic. Capșa, Corso și Finocchi, sunt privite nu numai ca centre gastronomice, dar și ca puncte de observație socială.

În ultimul din cele trei articole, autorul protestează, cu dovezi evidente, împotriva calificării de „nepăsare“, scornită de răuvoitori pe seama Românilor:

„Dacă Românii, cei de ieri ca și cei de azi, ar fi atât de nepăsători, cum pretind unii, este mai mult ca sigur că n'ar exista nici urmă din acele lucrări care provoacă admirația tuturor persoanelor care le vizitează țara“.

Și autorul insistă asupra progreselor urbanistice ale Capitalei.

Presa elvețiană.

Ziarele elvețiene LE PETIT JURASSIEN din Montier și JURA BERNOIS din St. Imier, cu data de 10 August, publică, sub titlul „București“, un articol despre Capitala României. În acest articol se vorbește de grădinile pline de flori ale Bucureștiului, se scoate în evidență verdeața vie și vegetația bogată care dau orașului „un pitoresc vesel“.

Orașul este foarte întins, având un număr foarte mare de grădini.

Ziarul elvețian BASLER NACHRICHTEN cu data de 10 August ocupându-se în un articol de Olimpiada dela Berlin, face critica sportivă a matchului de Handball, între echipele elvețiană și română. Ziarul subliniază victoria echipei elvețiene, dar, totuși are cuvinte măgulitoare pentru echipa românească, scoțând în relief că „în tot timpul matchului s'a remarcat jocul frumos al românilor“.

Presa austriacă.

REICHPOST din 19 August publică o corespondență din Varșovia, în care anunță că d. general Samsonovici va vizita în cursul luni Septemvrie a. c. Capitala Poloniei.

Presa germană.

KURHESSISCHE LANDESZEITUNG din Kassel publică un articol intitulat: „România în trei întâmplări“ și cu subtitlul: „Lumini marginale ale unei călătorii prin țara bogată“, în care ziaristul N. S. K., care a străbătut România într'o călătorie de studii și informații își descrie impresiile astfel:

„Fiecare zi a unei călătorii de trei săptămâni prin România e plină de întâmplări, fiindcă această țară aparține aceluia, pe care trebuie s'o descoperim, când voim s'o vedem și să-i împărtășim viața.

„Din aceste întâmplări să desprindem trei, care pot să arate importanța României, acel mare regat din sud-est, pentru prezentul și viitorul Europei.

„Într'o conversație avută cu partenerul și călăuzitorul meu român, un prieten român bucovinean, acesta, după un oftat din adâncul răunchilor, îmi spuse: „Da, da! țara aceasta este așa de bogată, că n'ar trebui să existe dări directe“.

„Răspunzând prietenului meu, că poate supraprețuiește valoarea bogățiilor României, începu să-mi descrie aceste bogății și comori ale solului și subsolului românesc. Și într'adevăr e impresionant să ascuți ce binecuvântat de Dumnezeu e acest pământ românesc. Atâtea înfățișări și priveliști din cursul călătoriei căpătă altă însemnătate și altă valoare când auzi lămuririle acestui românas:

„Așa de pildă, înțelegi mai bine însemnătatea bogățiilor nesfârșitei păduri de sonde de petrol, care se înșiră dealungul căii ferate dela Ploiești până la Câmpina și Comarnic, până în depărtarea zărei, acoperind dealurile. Apoi zăcămintele de aur din Munții Apuseni și ai Zărandului și dela Baia-Mare-Sârnoșel până aproape de Satu-Mare, unde o exploatare, cunoscută încă de pe vremea Romanilor, intensificată azi cu mijloacele teh-

nice moderne, sporește în fiecare an tezaurul României, însănătoșindu-i valuta.

„Dar depozitele formidabile de lemne de prin gări, pe lângă care trece trenul de nu le mai poți ține socoteală și nu le mai poți aprecia bogăția, fără să mai adaug întinderea fără de sfârșit a pădurilor și întinsul nemărginit al holdelor de cereale, de oleaginoase și de legume, precum și câmpiile și dealurile acoperite de rodul poamelor și viilor.

„Dacă la acest tablou, mai adaugăm minele de cărbuni, de fier, de tot feluri de metale și salinile nenumărate, își poate oricine face o idee de adevărul, că „România e poate cea mai binecuvântată țară din Europa cu toate bogățiile pământului“.

„Ce păcat că prea puțini oameni cunosc și prețuesc această țară în adevărata ei valoare.

„In ceea ce privește politica internă, ea se desfășoară în lupte parlamentare și de opinie publică între cele două partide de guvernământ, cel liberal, care guvernează azi, de 3 ani în șir și cel național-tărănist, care a guvernat doi ani înaintea liberalilor, și de aceste partide se mai adaugă o mișcare de dreapta în plină ascensiune și una

de stânga în plină decadență, fiindcă țăranul ca și orășeanul român sunt oameni de tradiție cu spirit conservator și cu așezare de tihnă, mulțumire și îndestulare, pe care nu se lasă să i le turbure extremiștii“.

„Studentii români sunt mai aprinși și mai involbuțați în acțiunea lor tinerească-politică. Programul lor e simplu, dar esențial: „afară cu iudeii și cu corupția!“

„Acțiunea studentescă antisemită e stăruitoare și centrele universitare desfășoară o activitate vioaie pentru stăvilirea străinismului, din conducerea și viața țării, dar mai ales pentru îndepărtarea evreilor din înfruptarea bogățiilor.

„Al treilea moment caracteristic l-am petrecut la Hotin, această cetate medievală măreață pe Nistru, care domină împrejurimile până la depărtări imense și care e așezată la acest triumf de granițe: Rusia-România și Polonia, Aici, la Hotin, este poate unul din punctele cele mai interesante de hotar din Europa, fiindcă nu știu cum colina, pe care e așezată această cetate a Hotinului, prin poziția ei așa de categoric dominantă față de Rusia, pare un stăvilar, de pe care nu știu ce te îndeamnă să spui, privind Rusia: „aici, puterea voastră s'a sfârșit!“

EVENIMENTELE DIN SPANIA

Presa franceză.

LE TEMPS din 12 August, ocupându-se de revoluția din Spania, spune:

„Negocierile relative la proiectul francez de neintervenție, continuă. Ambasadorul Franței la Roma, d. de Chambrun, s'a întreținut din nou cu Conte Ciano.

„Ambasadorul Franței la Berlin, d. François-Poncet a revăzut ieri pe baronul von Neurath, iar la Paris, d. Yvon Delbos a primit la „Quai d'Orsay“ pe ambasadorul german contele de Welezek.

„Guvernul din Moscova a făcut cunoscut acceptarea formulei de neintervenție, propusă de Franța.

„D. Pierre Bressy, însărcinatul de afaceri franceze la Varșovia, a comunicat guvernului polonez textul proiectului.

„Astfel că convorbirile cu Berlinul, Roma și Moscova, nu numai că au progresat normal, dar s'au și întins la alte puteri ale căror adeziuni în principiu sunt importante din punct de vedere general european.

„Intârzierea Italiei și a Germaniei de a adera la principiul de neintervenție este datorită lipsei d-lui Mussolini din Roma și festivităților jocurilor olimpice din Germania.

„Fiecare din guvernele interesate trebuie să-și dea unei atitudini comune, chestiune care se va putea aranja printr'o minuțioasă punere la punct a textelor.

„Fiecare din guvernele interesate trebuie să-și dea exact seama de valoarea angajamentelor pe care le ia.

„Două sau trei zile vor fi deajuns pentru a face să reușească, în cele mai bune condiții, opera diplomatică, a cărei inițiativă a luat-o Franța“.

LE TEMPS din 13, scrie în legătură cu războiul civil din Spania:

„Este inevitabil ca într'un conflict care opune două mistici, două concepții a societății și a Statului, unii francezi să aibe preferințe personale, făcând urări pentru succesul unuia sau altuia din partidele în prezentă.

„Dar dacă preferințele sunt libere, nu același lucru se poate spune de acte; orice intervenție în afacerile interne ale Spaniei ar dăuna astăzi interesului francez, iar neutralitatea se impune mai mult ca niciodată, ca cea mai strictă dintre îndatoriri.

„Din punct de vedere guvernamental, chestiunea este lămurită. Cabinetul Frontului popular a proclamat neutralitatea absolută și necondiționată a Franței în termeni cât se poate de clari. El a luat chiar inițiativa unei negocieri menite a asigura, pe bazele unui acord internațional, neutralitatea celorlalte puteri.

„Până la proba contrarie, care până astăzi nu a fost făcută, suntem îndrituiți să credem că el și-a pus actele în acord cu declarațiile.

„Guvernul francez își îndeplinește din acest punct de vedere toată datoria. Din nefericire însă, unii din susținătorii săi, din cercurile extremei stânga, nu șovăiesc de a cere cu insistență și violență, o intervenție grabnică și energică în favoarea guvernamentalilor spanioli.

„Astfel de manifestări sunt inoportune. Atitudinea Republicii Franceze trebuie să fie dictată de preocuparea de a nu lăsa în Spania, nici la partidul învingător, nici la partidul învins (căci vecinii noștri vor redobândi la urma urmelor, unitatea lor morală), cel mai mic ferment de ură sau de rea voință, care mai târziu ar putea fi exploatat contra amicitiei celor două țări“.

Ziarul LE PEUPLE din 15 August sub iscălitura d-lui Harmel dojenește prietenii săi dela Frontul popular deoarece nu se opun îndeajuns politicii guvernului.

„In timp ce arătați bunăvoință pentru o acțiune pe care o știți nefastă, în timp ce priviți pe d. Delbos ahtiat după ademenirile fascismului german sau italian, evenimentele se înmulțesc. Săptămâna viitoare va fi decisivă. In timp ce vă îndreptați ochii plini de speranță spre Berlin sau Roma, Olimpiadele naziste se termină...“.

incheie autorul articolului.

Ziarul L'HUMANITÉ din 15 August sub iscălitura lui Vaillant-Conturier atacă cu violență pe „hitleriștii francezi“.

„Propaganda fascistă, scrie ziarul, se desfășoară după un plan bine studiat cu colaborarea lumii fasciste și mai ales cu concursul tratatelor care în Franța se ridică contra păcii și securității țării.

„Răspunsul la acest complot internațional este: înarmarea conform legilor internaționale și în afară de orice intervenție militară, restabilirea guvernului regulat în Spania pentru a putea să restabilească ordinea“.

Ziarul JE SUIS PARTOUT din 15 August sub iscălitura d-lui Pierre Gaxotte, vorbește despre „îndemnul la războiu“, făcut de partidele de extremă stângă.

„Unde s'au recrutat derbedeii care au insultat pe Regina Spaniei la Menton?“.

„Unde s'au recrutat fanaticii care Duminecă, întorcându-se dela Saint-Cloud, strigau: Tunuri pentru Spania!

„Cum nu văd acești oameni că Moscova dorește intervenția Franței în Spania? Această intervenție ar provoca conflagrația franco-germană de care Moscova are nevoie.

„Cum nu se vede că această propagandă este copiată cuvânt cu cuvânt după zilele din 1919“.

Ziarul LE MATIN din 15 August publică în prima pagină:

„Se susține de unii că fascismul instalat în Spania ar împiedeca comunicația Franței cu Algeria.

„Aceleași persoane acum un an luase în mod ușuratec pericolul unei certe cu Italia în ceea ce privește negustorii de selavi în Etiopia.

„Judecau cu severitate guvernul francez care însuflețise prietenia franco-italiană și izbutise să retragă trupele de pe frontiera alpiilor.

„In vremea aceea soarta Mediteranei nu îi interesa și nu se temeau de comunicația cu Algeria.

„Pe atunci, un conflict cu armata și flota italiană care reprezintă un alt potențial decât flota și armata spaniolă nu-i înfricoșă.

„Sunt unele persoane, încheie LE MATIN care ar vrea să amestece Franța în aventuri care nu o privesc.

Revista franceză AFFAIRES ÉTANGÈRES din 15 August sub semnătura d-lui Albert Mousset scrie:

„Franța este prima țară interesată în peninsula“.

„Tot secolul al 19-lea arată imediata repercusiune a politicii Spaniole asupra raporturilor sale cu Franța“.

„Nu trebuie uitat că acum 100 ani Thiers părăsea președinția Consiliului din cauza unui diferend datorit chestiunii Spaniole“.

„Neutralitatea deci nu poate fi sinonimă cu dezinteresarea.

„Pireneii sunt unul din fronturile securității franceze“.

LE TEMPS din 15 August vorbește de noua fază a crizei spaniole:

„Pentru a ști de ce parte va fi victoria ar trebui cunoscut forțele lor reale, valoarea lor militară, rezervele lor de armament și munițiuni. Asupra acestor puncte nu se știe nimic sigur“.

Apoi adaugă:

„Trebuie să ținem seamă de cuceririle făcute.

„In linii generale răsculații au început ofensiva, iar trupele guvernamentale rămân în defensivă.

„In ceea ce privește politica de neintervențiune, adeziunea Reichului depinde de guvernul dela Madrid, care trebuie să dea curs reclamațiilor guvernului dela Berlin, în ceea ce privește avioanele germane reținute în Spania.

„Se știa dinainte că acest acord era greu de realizat, dar voința de neintervenție în afacerile Spaniei, nu a slăbit în nicio capitală interesată“.

LE TEMPS din 17 August, în editorialul intitulat „Puterile și Spania“, scrie:

„Conversațiile cu Roma și cu Berlinul urmează în mod normal; nimic nu ne poate autoriza să credem că ele se isbese de dificultăți de neînving, dar este evident că manifestările private ale unor grupări politice în favoarea vreunui ajutor direct sau indirect pentru una sau alta din partidele ce se luptă în Spania, sunt de natură a complica schimburile de vederi între guverne și de a da mai multă greutate rezervelor formulate de anume cabinete“.

După ce comentează răspunsul Angliei la nota franceză, răspuns pe care-l socotește satisfăcător. încheie:

„In consecință, totul ne îndeamnă să stăruim cu tărie în opera diplomatică începută. Concursul fără rezerve al Angliei, adeziunile deja primite din partea altor guverne, măsurile luate în mod spontan de Elveția, reînnoirea condițiilor de strictă neutralitate de către Statele-Unite, sunt manifestațiuni care tind să confirme, că în toate capitalele, necesitatea neintervențiunii se impune tuturor oamenilor cu bun simț și că inițiativa luată de Franța pentru salvagardarea păcii, este prețuită așa cum se cuvine“.

Ziarele franceze din 14 August își manifestă neliniștea față de întârzierea răspunsului german și față de rezervele pe care italienii le mențin încă în chestiunea neimixțiunii în evenimentele din Spania, ridicată prin nota guvernului din Paris.

LECHO DE PARIS scrie: „Războiul civil spaniol se prelungește. Europa nu poate continua să trăiască într'o atmosferă de suspiciuni și de rivalități care ridică primejdia zilnic mai mare a complicațiilor. O convenție oarecare urmărește să stabilească în primul rând o atmosferă de acalmie. Va fi timp mai apoi — spune guvernul francez — să se completeze și să se șlefuiască regula care a fost admisă. De aceea el insistă ca guvernul din Roma să accepte încă de pe acum proiectul său, așa cum a fost aprobat până acum de toate țările, cu excepția Germaniei și Italiei. Va reuși oare el să convingă pe Mussolini și apoi pe Hitler?“.

LE PETIT JOURNAL spune: „Germania s'a arătat afirmativă în ce privește principiul și reticentă față de detalii. Dar în această materie, „detaliile“ nu sunt decât un eufemism. Italia va căuta în procedură mai curând un mijloc de a se da la o parte decât de a aduce o lămurire. Este evident că Roma tinde să câștige timp, pentru ca generalul Franco să intre în posesiunea materialului promis. Nu trebuie ca în această privință să ne lăsăm înșelați. Suntem cu atât mai îndreptățiți să vorbim sus și tare, cu cât partenerii noștri se află într'o postură mai delicată de cum se presupune“.

L'OEUVRE scrie: „Franța nu vrea aventură externă. Totuși ea nu simte nicio jenă de a adăuga că gândurile sale merg spre poporul vecin, amenințat în libertățile sale și în independența sa națională, de partidul militarilor“.

LE POPULAIRE este de părere că nu trebuie ca lumea să se mărginească numai cu manifestații de simpatie față de poporul spaniol. „Trebuie ca ea să dea guvernului și tot ce-i trebuie pentru a rezista și a învinge. Este inadmisibil să se permită rebelilor, dușmanii ai Franței și ai democrației, să fie aprovizionați cu avioane, tunuri și bani și să se interzică guvernului regulat de a se aproviziona“.

Comentariile ziarelor franceze din 15 August arată neliniștea provocată de întârzierea răspunsului Germaniei la propunerea franceză.

LE PETIT PARISIEN scrie: „Se pare că la Berlin sunt în momentul de față mai multe păreri: în cercurile diplomatice se dorește trimiterea răspunsului, dar anturajul cancelarului dorește contrariul.

„In ce privește obiecțiunile italiene, guvernul francez a înștiințat guvernul din Roma că nu ar fi dispus să tolereze recrutarea organizată pe teritoriul francez și că ar privi în mod favorabil un sistem de control eficace“.

LE FIGARO scrie: „Dificultățile ridicate de pretutindeni creiază o stare de lucruri inextricabilă și domnește teama că guvernul francez, cu toată sinceritatea intențiilor sale, ar fi incapabil să domine mișcarea care primește impulsul chiar dela forțele a căror expresiune este guvernul“.

LE PETIT JOURNAL spune: „Rebelii par să aibă un avantaj în ce privește livrările de arme, pe care le primesc din Germania și din Italia. Guvernul francez a cerut cu lealitate Europei să nu alimenteze rugul spaniol. Două națiuni nu au dat răspunsul definitiv, și tocmai acestea sunt acelea care au interesul de a juca jocul insurecției.

„Noi trebuie să sfărâmăm echivocul. Altfel am ajunge la o colaborare de fapt cu hitlerismul și cu fasciștii italieni, realizând blocarea prietenilor noștri și dând armament adversarilor noștri“.

L'OEUVRE scrie: „Cu tot răspunsul francez la obiecțiunile italiene, se pare că Roma, ca și Berlinul, nu sunt grăbiți să ajungă la o soluție. Suntem obligați să ne gândim la un alt răspuns iminent, care nu a sosit niciodată: acela al Reichului la chestionarul britanic“.

Atenția tuturor ziarelor din 16 August este concentrată asupra comunicării făcută ieri de Ministerul de Externe britanic, cu privire la neutralitatea față de evenimentele din Spania. Ziarele primesc cu satisfacție această declarație, care confirmă hotărîrea guvernului britanic de a păstra neutralitatea și în care văd o proclamare a solidarității ce leagă cele două democrații occidentale.

LE PETIT PARISIEN scrie astfel: „Comunicările făcute ieri la Paris și Londra dovedesc în mod public deplina solidaritate diplomatică, ce leagă în momentul de față guvernele din Paris și Londra.

„Se pare că întârzierea pe care o pune Italia, în a da un răspuns, a desamăgit întrucâtva Anglia și a influențat din această pricină asupra dispoziției britanice. În aceste condiții, FOREIGN OFFICE a socotit că dacă va afirma completul său acord cu QUAI D'ORSAY, va continua să activeze mersul negocierilor.

„In ce privește Reichul, nu este de înregistrat niciun progres. Dacă judecăm după comentariile presei hitleriste, se pare că la ordinea zilei dincolo de Rin este o tactică dilatorie“.

LE MATIN publică o telegramă din Berlin. După această telegramă, Reichul ar fi hotărît chiar să amâne darea unui răspuns.

„Fuehrerul — spune acest ziar — a întrunit ieri la Wilhelmstrasse, pe principalii săi consilieri, pentru a discuta chestiunea răspunsului Germaniei. Dacă trebuie să se dea crezare informațiilor culese din cercurile în general bine informate, Reichul este hotărît să nu răspundă pentru moment notei adresată de guvernul francez“.

Correspondentul din Berlin al lui LE JOURNAL, afirmă că totuși răspunsul guvernului german este gata și că ar avea un caracter afirmativ. „D. François Poncet,

ambasadorul Franței, ar cunoaște de pe acum esențialul acestui răspuns. Autoritățile Imperiului au amânat returnarea documentului din cauză că sunt foarte nemulțumite de atitudinea guvernului din Madrid, care nu a restituit încă avioanele Companiei „Deutsche Luft Hansa“, confiscate acum câteva zile“.

„Conducătorii Reichului — crede același ziar — au ținut să asculte și pe ambasadorul german la Paris, care a sosit ieri la Berlin“.

L'OEUVRE spune: „Guvernul nostru se declară pentru neutralitate. În adevăr, oricare ar fi simpatiile noastre față de republica spaniolă, avem datoria să lăsăm poporul spaniol să-și scrie el singur istoria. Dar principiul neutralității ne impune și o îndatorire strictă: aceea de a veghea ca niciun străin să nu intervină în luptă. Sensul neutralității noastre trebuie să fie a face să se respecte dreptul popoarelor de a dispune singure de ele însele; aceasta trebuie să fie directiva esențială și pozitivă a acțiunii noastre diplomatice“.

Ziarele franceze din 17 August se întrebă care vor fi consecințele lungimii tratativelor relative la propunerea franceză de neintervenție în evenimentele din Spania.

LE JOURNAL amintește adevăratul scop urmărit de Franța prin inițiativa luată. „Nu trebuie, spune acest ziar, ca, sub pretextul că operația nu a dat tot ceea ce se aștepta dela ea, să se realizeze tocmai răul a cărui înlăturare se urmărea: împărțirea Europei în blocuri ostile. Rezultatele obținute până acum nu trebuiesc prețuite mai prejos de adevărata lor valoare. Toate guvernele se arată dornice de a evita o conflagrație generală“.

EXCELSIOR scrie: „Situația pare să se limpezească. Marea majoritate a națiunilor crede că pentru a se limita conflictul din Spania, trebuie să se practice o politică de neintervenție. Se poate spera că politica stabilită în comun acord de Marea Britanie și Franța va putea localiza războiul pe care toate țările civilizate îl deplâng în unanimitate“.

„LE FIGARO, sub semnătura d-lui Lucien Romier, scrie: „Chestiunea neintervenției are un caracter absolut. Ea este legată de întreg echilibrul strategic al Europei. Cea mai mică aparență de ruptură a acestui echilibru poate deslănțui o aventură europeană. Dar această exterminare ireversibilă va fi lăsată oare să continue? Statele străine ar putea impune fiecăreia din părți să primească martori imparțiali, care, prin prezența lor, ar putea intimida pe cei ce săvârșesc aceste excese revoltătoare. Datoria umană este tot așa de limpede ca și cea politică“.

LE PETIT JOURNAL își exprimă neliniștea față de lipsa unui răspuns din partea Germaniei. „Roma nu are niciun gust pentru precizie și claritate. Echivocul îi asigură îndoitul avantaj, de a imobiliza Franța, și de a servi pe insurgenți. Berlinul trece cu încăpățănare. Trebuie ca această comedie să înceteze. Cele trei democrații și-au definit atitudinea. Cele două State fasciste câștigă timp. Tari pe susținerea Angliei, trebuie să cerem guvernului din Roma și celui din Berlin un răspuns care să le angajeze pe ei sau să ne deslege nouă mâinile“.

LE POPULAIRE spune: „In fața acestei drame înspăimântătoare și fiind în joc viitorul propriei noastre republici, atunci când neutralitatea propusă de guvernul francez se ciocnește de reua credință a Romei și a Berlinului, mai poate oare rămâne cea mai mică îndoială pentru guvernele din Londra și Paris asupra dreptului și datoriei pe care o avem față de Spania republicană?“.

Ziarele franceze din 18 August, înregistrează răspunsul Reichului la nota franceză. Ele își exprimă satisfacția față de faptul că răspunsul este favorabil în principiu, dar așteaptă să cunoască întinderea exactă a rezervelor exprimate.

LE MATIN scrie: „Înainte de a putea judeca semnificația și importanța exactă a răspunsului dat de Reich, trebuie să așteptăm pentru a cunoaște termenii rezervelor formulate de cabinetul german“.

EXCELSIOR înregistrează fără comentarii rezervele germane și adaugă: „Aseară situația internațională a evoluat într'un sens hotărât favorabil. Italia nu a acceptat încă definitiv. Totuși, dată fiind actuala stare de spirit, nu înseamnă să dai dovadă de prea mult optimism dacă socoți că această stare de spirit este concludentă și că se va ajunge înfățișat la realizarea unui acord general de neutralitate“.

LE PETIT JOURNAL spune: „Germania și Italia au trimis răspunsuri care nu sunt concluzii, ci comentarii. Roma, ca și Berlinul, este mai puțin preocupată de a ne da acceptarea, decât de a ne da sfaturi. Cele două guverne dau lecții Franței. Ele ne spun: Sunteți cu adevărat neutri? Nu prea prezentați simptome...“.

„In deosebi, hitleriștii încearcă să ne dovedească că numai „un Stat totalitar“ este în stare să-și țină cuvântul“.

Ziarul încheie: „Nu este vorba de a predică o cruciadă a democrațiilor contra dictaturilor, ci este vorba, pentru democrații, să nu se rușineze de idealul lor și de a nu părea că se îndoiesc de destinul lor. Nu este niciun motiv să se lase „puterile autoritare“ să dea impresia că acei care le contrazic nu mai au de acum înainte de ales decât între adevărată înșelăciune și război. Problema pusă de insurecția din Spania este „o problemă de mărturie“. Franța nu are de ce a-și ascunde simpatiile și să vorbească cu glas scăzut atunci când apără cauza eternă a libertății și justiției“.

LE POPULAIRE și LE PETIT PARISIEN afirmă că Germania cere restituirea avionului confiscat de guvernul din Madrid.

Cel din urmă ziar adaugă că autoritățile din Madrid nu vreau să-l înapoieze, urmărind să se servească de el ca de „un corp delict“. Aceste autorități ar dori să aducă litigiul în fața tribunalului dela Haga.

LE FIGARO din 18 August scrie următoarele:

„Aflăm că mai mulți juriști spanioli se pregătesc să plece la Geneva. Scopul călătoriei? Să pipăie terenul mai întâi, în vederea unui apel eventual la Societatea Națiunilor, contra „albilor“, pe baza unui articol din Pact, deocamdată necunoscut. Juriștii vor căuta apoi să creeze o atmosferă favorabilă guvernului din Madrid care să poată înlesni obținerea unui oarecare sprijin cu prilejul sesiunii din Septembrie“.

Ziarele franceze din 19 August continuă să examineze situația diplomatică față de evenimentele din Spania.

„**LE PETIT PARISIEN publică aprecieri ale corespondenților săi din Londra, Berlin și Roma.**

Corespondentul din Londra subliniază buna impresie pe care a făcut-o în Anglia, răspunsul dat de Germania la nota franceză.

Corespondentul din Berlin scrie: „Răspunsul Germaniei permite încă să se câștige timp fără să se ia cel mai mic angajament. Nu trebuie să ai prea multă imaginație pentru a înțelege că conducătorii din Berlin doresc cu apărare succesul rebelilor și instalarea fascismului în Spa-

nia“. *După ce notează că flota și aviația germană continuă să urmărească foarte de aproape evenimentele din Spania, adaugă:* După aproape patru săptămâni de dăzboiu civil în Spania, destinderea diplomatică este numai aparentă și toate problemele puse își păstrează posibilitățile de complicitate“.

Corespondentul din Roma, scrie: „La Roma, continuă să domnească pesimismul, deși se păstrează nădejdea că va fi posibil să se ajungă la o formulă de tranșacție, în stare să aplaneze actualele divergențe și tensiunea care rezultă din ele“.

Corespondentul din Roma al ziarului LE MATIN, publică următoarea informație: „Aflăm din sursă sigură că un membru al organizației „anti-Kominter“ din Berlin a părăsit Roma aseară, după ce a discutat timp de trei zile cu reprezentanții organizațiilor de politică externă ale partidului fascist. Acesta a insistat în cursul conversațiilor pe care le-a avut asupra faptului că scopul călătoriei sale este nu de a căuta să determine o înțelegere inter-guvernamentală, ci un acord între cele două partide autoritare“.

LE FIGARO notează că Anglia a adus propuneri franceze un concurs foarte activ și adaugă: „În realitate, Europa este împărțită în două tabere: fiecare a mizat pe un alt tablou. În aceste condițiuni, o înțelegere — dacă se realizează — nu va putea fi decât efemeră și superficială. Aceasta era impresia care se desprindea ieri din întrevederile diplomatice“.

Corespondentul din Berlin al lui LE JOUR scrie: Reichul a hotărât înlocuirea tuturor unităților sale care se află acum în apele spaniole printr'o escadră proaspătă, de altfel cea mai tare. Este cea mai bună dovadă că aici se persistă a se considera situația din Spania ca fiind dintre cele mai serioase“.

Presa engleză.

DAILY HERALD din 14 August își exprimă nemulțumirea față de atitudinea guvernului britanic, care nu a luat încă măsurile necesare pentru ca exportul avioanelor, cu destinația Spania să fie interzis. Ziarul se arată cu atât mai indignat cu cât bănuiește că „aceste avioane sunt expediate generalului Franco“.

THE DAILY TELEGRAPH din 14 August publică un articol, semnat de d. Bertram Willmore, care, după ce analizează forțele militare ale beligeranților spaniei, și după ce indică erorile strategice comise de fiecare din ei, caută să prevadă care va fi situația spaniei în cazul când rebelii sau guvernamentalii vor ieși învingători.

Concluzia d-sale este că orice partid ar fi învingător, victoria lui nu va fi permanentă. Spania, crede d-sa, va fi multă vreme divizată.

„Ura dintre dreapta și stânga nu va înceta prin victoria sângeroasă a uneia din ele“.

DAILY EXPRES din 14 August are impresia că șansele unui pact de neutralitate sunt minime. Anglia, scrie ziarul, are partea ei de răspundere:

„Toată lumea poate vedea cum zilnic pleacă de pe aeroporturile britanice avioane cu destinație necunoscută“.

NEWS CHRONICLE din 14 August, protestează contra întârzierii răspunsului Italiei și Germaniei la propunerea făcută de Franța pentru încheierea unui pact de neutralitate față de Spania.

„În cazul când țările dictatoriale vor continua să intervină în afacerile din Spania, Franța și Anglia vor inter-

veni la rândul lor. Numai interesele păcii europene țin în loc Statele democratice din Europa. Dar există o limită a răbdării lor, și pe zi ce trece ne apropiem de ea“.

THE TIMES din 15 August, publică un articol de fond, intitulat: „Spania și Puterile“, în care, după ce analizează motivele invocate de guvernul german și de cel italian pentru a justifica întârzierea răspunsului lor la propunerea de neutralitate a Franței, găsește în ce privește guvernul german că s'ar putea ajunge la o înțelegere, dacă aceasta ar „dramatiza“ mai puțin numărul morților sau maltratarea supușilor săi. Un obstacol mai mare, după părerea ziarului, pentru a se ajunge la un aranjament, îl prezintă însă, „intransigența Italiei“.

În ce privește criticile aduse guvernului britanic pentru faptul că nu ia măsuri energice pentru a prohibi expediția pe calea aerului a avioanelor britanice în Spania, ziarul, susține că legile engleze nu autoriză guvernul să dispună interzicerea exportului lor, decât în cazul când ele urmează să fie expediate pe uscat sau pe apă.

Ziarul, aprobă atitudinea d-lui Blum, „care a mers până la limita compromisului“.

TIMES, desaprobă însă politica guvernului italian, „care ar dori să vadă marile puteri rivalizând și luând parte într'un războiu civil atât de distrugător“.

DAILY HERALD din 15 August constată cu „indignare“, că după 14 zile de când Franța a adresat apelul de ne-intervenție în Spania, nu s'a ajuns încă la niciun rezultat.

„Italia de abia a acceptat, în principiu, propunerea franceză și aceasta cu multe rezerve; iar Germania deși afirmă că nu a expedit material de războiu în Spania, continuă totuși zilnic să aprovizioneze pe rebeli cu avioane și tancuri.

„Acest ajutor străin dat rebelilor, este un ultragiu adus legii internaționale și constituie aproape un act agresiv, pe câtă vreme a da ajutor unui guvern legal și în mod liber constituit, este un lucru perfect legal“.

NEWS CHRONICLE din 15 August adresează un apel guvernului britanic, sfătându-l să ia toate măsurile necesare pentru a împiedeca trimiterea aeroplanelor civile în Spania.

„Deși o lege în sensul acesta nu există, totuși dacă guvernul britanic ar insista, fabricanții ar înceta acest comerț, deoarece ei depind foarte mult, în ce privește comenzile viitoare, de Ministerul Aerului.

„Trebue, scrie ziarul, ca guvernul britanic să adopte față de Spania, o strictă neutralitate, pentru ca Italia și Germania să nu se prevaleze de faptul că avioane britanice sunt trimise în Spania și să justifice astfel expedițiile de arme și material de războiu, pe care le fac rebelilor“.

Ziarele engleze din 14 August continuă a-și concentra atenția asupra evenimentelor din Spania. Ele comentează atitudinea diferitelor puteri față de propunerea franceză de neutralitate în Spania.

NEWS CHRONICLE se ridică cu violență împotriva rezervelor făcute de Germania și Italia la proiectul francez de neamestec în luptele din Spania. „Răbdarea Franței și a altor puteri, scrie ziarul, nu va dura la infinit. Un ajutor dat guvernului spaniol, contrar asistenței acordată rebelilor, ar fi perfect legal și legitim. Dacă Franța se abține, o face numai în interesul împăciurii Europei“.

După DAILY EXPRESS trăgându-se în discuție șansele încheierii unui pact

de neutralitate. „În acest timp avioane de bombardament își iau zborul spre Spania din toate colțurile Europei. Noi înșine nu suntem fără vină, căci orice observator atent poate vedea pe aerodromul din Londra avioane care pleacă spre destinații necunoscute“.

DAILY HERALD scrie că dacă Anglia livrează avioane, guvernul este vinovat cel puțin de neglijență. Ziarul cere cu energie să se pună capăt acestui „scandal“, iar guvernul să retragă autorizațiile care sunt necesare pentru exportul de avioane civile.

Correspondentul diplomatic al ziarului MORNING POST se face ecoul temerilor pe care le împărtășesc anumite cercuri britanice ca, în caz de eșec al negocierilor, să se accentueze presiunile asupra guvernului din Paris în favoarea unei asistențe pentru guvernul spaniol.

Ziarul NEWS CHRONICLE din 14 August anunță că 30 avioane ar fi părăsit „în mod misterios“ Anglia, ca destinația pentru Spania, în ultimele trei săptămâni. Nu mai ieri, opt avioane și-ar fi luat zborul din Croydon.

„Toate aceste avioane pot fi ușor transformate în avioane militare“.

Ziarul adaugă că o parte a acestor avioane era destinată guvernului din Madrid, iar alta generalului Franco.

Ziarul TIMES din 15 August, ocupându-se de felul cum este primit în diferitele capitale europene, planul francez de neimixtiune în evenimentele din Spania, scrie:

„Un acord cu Germania rămâne perfect posibil. Cu Italia dificultățile se dovedesc însă a fi mai mari, căci țările democratice nu se pot gândi serios să pună capăt manifestațiilor de solidaritate morală ale cetățenilor lor pentru guvernul spaniol“.

În aceeași chestiune MANCHESTER GUARDIAN spune că șansele de a se ajunge la un acord trebuiesc considerate cu pesimism. „Se pare că italienii și germanii voiesc să ajute pe rebeli până când soarta bătăliei din Spania de Sud se va fi fixat“.

NEWS CHRONICLE conștientizând că guvernul nu dea Germaniei și Italiei un nou pretext de a amâna adeziunea lor la propunerea franceză, lăsând să se exporte avioane britanice în Spania. „Este necesar ca guvernul britanic să dea dovadă serioasă de dorința sa de a păstra stricta neutralitate“.

Comentând întârzierea răspunsurilor italian și german la propunerea franceză de neimixtiune în evenimentele din Spania, TIMES din 17 August scrie:

„Un timp foarte prețios a fost pierdut. Atât timp cât nu se realizează un acord, primejdia europeană crește din zi în zi.

„Este limpede că oricare țară care aplică o tactică dilatorie față de propunerea de neimixtiune agravează primejdia imediată de a împărți Europa în două tabere“.

Ziarele engleze de opoziție din ziua de 18 August continuă să se arate neliniștite față de încetineala cu care se duc negocierile pactului de neutralitate în evenimentele din Spania.

NEWS CHRONICLE spune că Franța nu va putea aștepta la nesfârșite răspunsuri definitive dela Berlin și dela Roma și că ea trebue să conteze pe concursul guvernului britanic, atunci când va voi să ajute guvernul spaniol.

„Guvernul francez și guvernul britanic ar trebui să fixeze o zi anumită pentru primirea unor răspunsuri favorabile

dela Roma și dela Berlin și să declare că dacă nu primesc aceste răspunsuri, ele se vor considera libere de a ajuta guvernul spaniol". După părerea acestui ziar liberal, aceasta este singura cale pentru salvarea democrației.

DAILY HERALD ironizează declarațiile de fidelitate față de democrație, făcute de d. Baldwin în mai multe discursuri ținute în fața Parlamentului. „Din partea șefului celei mai mari și mai vechi democrații din Europa, nu avem decât discursuri", adaugă ziarul englez.

Ziarele engleze din 19 August continuă să comenteze cu un viu interes problema internațională a neînțelegerii în afacerile Spaniei.

DAILY TELEGRAPH scrie că Germania a răspuns printr'o contribuție utilă la propunerea franceză. Rezervele conținute în răspuns au fost concepute cu intenția de a se da o reală eficacitate pactului de neutralitate. Doriința exprimată de Germania, de a vedea neutralitatea aplicată indivizilor ca și materialului de război, pare normală acestui ziar.

TIMES spune că acum Italia are cuvântul.

MANCHESTER GUARDIAN crede că dacă întreaga asistență dată de Germania și de Italia rebelilor, încetează realmente, se va putea evita o nouă intensificare a crizei internaționale. „Altfel, se va înțelege perfect aici dacă guvernul francez se va găsi în fața necesității de a-și relua libertatea de acțiune".

DAILY HERALD vede în răspunsul Germaniei „frazeechivoce, care fac necesare noi conversațiuni într'un termen scurt. O asemenea situație nu poate continua. Dacă nu se încheie în scurt un acord, trebuie să se ridice interdicerea în ce privește comerțul de arme cu guvernul spaniol și să fie menținută față de rebeli".

NEWS CHRONICLE cere convocarea imediată a consiliului național al mișcării laburiste. „Fruntașii acestei mișcări — scrie ziarul — trebuie să ceară convocarea Parlamentului și să exercite asupra guvernului britanic orice presiune pentru a-l sili să facă declarațiuni precise, care să fie de acord cu interesele țării.

„Dacă democrația ar dispărea în Spania din cauza lipsei de încurajare și de sprijin, conducătorii Angliei ar fi vinovați în fața istoriei".

Presa germană.

Evenimentele sângeroase din Spania au preocupat toată săptămâna presa germană, care le-a urmărit cu interes.

„Pe măsură ce luptele dintre comuniști și naționali KÖLNISCHE ZEITUNG din 12 August, scrie: se prelungesc, în Spania, și interesul marilor puteri și națiunii europene, pentru rezultatul acestor lupte, crește.

„Pirineii au ajuns cuib de contrabandiști de arme și muniții, recrutați dintre comuniști și „blumiști" francezi".

BERLINER TAGEBLATT din 12 August scrie că din lupta de hărțuială care se prelungeste în Spania, nu se poate prevedea care va fi rezultatul final.

BÖRSEN ZEITUNG din Berlin, cu data de 12 August, scrie:

„Granițele franco-spaniole au căzut, iar neamstecul și neutralitatea e o chestie numai de formalitate pentru Franța lui Leon Blum".

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 14 August, descriind situația din Spania și consecințele ei asupra politicii europene, ajunge la concluzia că:

„Dintre toate țările Anglia e cea mai îngrijată de situația din Spania. Toată presa engleză scrie că „Spania dă de gândit Angliei".

Ziarele germane din 15, 16, 17 și 18 August au publicat numai vești despre operațiile și luptele militare dintre cele două tabere spaniole, refinându-se dela comentarii și aprecieri categorice, subliniind numai că războiul civil din Spania pare să se prelungească dincolo de așteptările inițiale ale spectatorilor învecinați.

Totuși presa germană a manifestat continuu un vădit optimism pentru biruința trupelor naționaliste.

Presa sovietică.

Publicând ultimele informațiuni asupra luptelor dintre cele două tabere din Spania, ziarul CRASNALA ZVEZDA constată următoarele:

„In Spania au loc luptele decisive, care pot să schimbe situația din punct de vedere strategic. Comparând situația rebelilor din ultimul timp cu cea din săptămânile care s'au seurs, se poate constata o întărire incontestabilă a rebelilor, mai ales la Sud și în deosebi cu ajutorul aviației italiene și germane. Acaparând un vas de război ce se afla în port, ei s'au întărit astfel și pe mare.

„In același timp, crește și se întărește forțele guvernamentale. S'au format zeci de regimente de miliție civilă. Se reînființează detașamentele de armată regulată, care au fost desființate înainte. Activitatea forțelor guvernamentale nu încetează. Totul face să se speră că rebelii fasciști nu vor reuși să arunce poporul în prăpastia reacțiunii negre, cu tot sprijinul crescând al fasciștilor din străinătate".

Presa polonă.

MALY DZIENNIK din 13 August atrage atențiunea asupra analogiei între situația actuală a Spaniei și situația Rusiei în timpul lui Kerenski:

„Războiul civil din Spania a trecut de mult limitele unei probleme interne. A devenit o problemă generală, având, în consecințele sale, o influență incalculabilă asupra desfășurării raporturilor dintre Statele europene".

KURJER WARSZAWSKI din 13 August se ocupă în corespondența sa specială din Roma, despre opinia italiană în chestiunea spaniolă:

„Războiul civil din Spania nu mai este o chestiune internă, ci o problemă generală europeană, o luptă între două feluri de a privi viața, ale cărei consecințe se vor întinde și în afară de peninsula iberică".

ROBOTNIK din 13 August subliniază înainte de toate lealitatea guvernului spaniol:

„Guvernul dela Madrid este un guvern leal, format după ultimele alegeri, pe baza Constituției și pe baza majorității noi".

Ziarul nu vede pericolul bolșevismului în Spania, și se întreabă:

„Intru cât guvernul republicat din Spania, din care nu face parte niciun socialist și niciun comunist, poate fi împreună cu președintele Azana, focarul bolșevismului?".

Presa austriacă.

Cu data de 12 August, NEMES WIENER JOURNAL publică o corespondență din Londra, semnată de d. Edward Stone, în care declară că cercurile politice din Anglia nu vor recunoaște un regim sovietic în Spania.

„Strânsa cooperare, scrie autorul, începută de Franța cu Rusia, poartă acum primele ei roade funeste“.

În numărul din 19 August, WIENER WIRTSCHAFT-WOCHE publică un articol de d. Heinrich Mataja, fost ministru, în care scrie între altele:

„Dela încheierea conferinței dela Montreux, Turcii au dreptul să admită în caz de războiu trecerea vaselor rusești prin Dardanele spre Marea Mediterană.

„În cazul când va învinge guvernul dela Madrid, Moscova se apropie în mod îngrijorător de Gibraltar. Va aproba Anglia această situație? Și care este situația în cealaltă alternativă? Ce va fi, dacă va învinge partidul militar?

„Întreaga Europă este viu și direct interesată în aceste probleme. Ele reprezintă cadrul, în care se desfășoară propria noastră politică. Poate că aceste complicații vor avea efectul ca puterile dunărene să recunoască sincer autonomia austriacă. Nu mai este timp de pierdut. Trebuie să ajungem, în sfârșit, la o orânduire rațională și armonioasă în Bazinul Dunării“.

Analizând situația din Spania și repercusiunile ei internaționale, NEUES WIENER TAGEBLATT din 18 August scrie:

„Diplomația europeană pare să fi uitat că îi este posibil să ofere bunele sale oficii pentru a potoli pe beligeranți.

„Pentru a pune capăt grozăviilor războiului civil din Spania, adaugă ziarul, ar trebui nu numai neutralitate, ci și mediațiunea imparțială a tuturor Statelor din Europa“.

Ocupându-se de aceeași chestiune, ziarul REICHSPPOST scrie:

„Pentru a înecuna negocierile în vederea neutralității, puterile ar trebui să se pună de acord de pe acum, cu privire la o intervenție a lor în cazul când masacrul și anarhia din Spania ar avea tendința de a trece peste frontierele acestei țări“.

Presa elvețiană.

Cu data de 16 August, DER BUND, sub titlul: „Rusia și Spania“, scrie într-o corespondență din Varșovia:

„Spania se află la cealaltă ieșire a Mării Mediterane. Ce favorabil ar fi pentru Rusia, dacă această țară s'ar afla sub puterea ei supremă! Italia fascistă ar fi cam izolată și toate Statele mediterane mai importante ar fi ori aliații ori vasalii Moscovei. Oricât s'ar schimba stările interne din Rusia, Moscova nu va renunța niciodată la agitația comunistă în străinătate“.

DER BUND, din 17 August, scrie cu privire la evenimintele din Spania:

„Spania se află într-o furie de sinucidere și lumea civilizată furnizează armele pentru acest fratucid“.

Presa turcă.

Ziarul SON POSTA din Istanbul cu data de 11 August, scrie între altele:

„Italia și Germania n'au răspuns la nota franceză care cerea puterilor de a păstra neutralitatea în afacerile spaniole.

„Răspunsul Angliei nu este o consimțire efectivă.

„Anglia spune că acceptă sugestia numai în principiu, așa că neutralitatea poate să nu fie observată în anumite împrejurări.

„Situația internă a Spaniei interesează Italia și Germania care, amândouă se bucură de un regim fascist contrar mișcării comuniste“.

Ziarul ULUS din Istanbul, la data de 11 August, ocupându-se de situația din Spania, conchide cu următoarele:

„Dorim ca această luptă între frați să se termine cât mai curând și ca vărsările de sânge să înceteze“.

Presa iugoslavă.

Ziarul VREME din 11 August publică o corespondență din Paris semnalând că acordul realizat între Paris și Londra, cu privire la neutralitatea în afacerile interne din Spania a fost favorabil primită în cercurile politice franceze. „Mai mult, scrie ziarul, cercurile internaționale au opinia predominantă că s'a realizat un front franco-englez, și că acest fapt va avea repercusiuni favorabile asupra atmosferei pacifice internaționale.

„Totuși, scrie VREME, frontul italo-german rămâne încă într-o atitudine de rezervă în chestiunea neutralității față de Spania“.

POLITIKA din 12 August înregistrează informațiile relevând că acceptarea de către Rusia sovietică a propunerii de neutralitate în afacerile spaniole, reprezintă câștigul zilei, „cu atât mai semnificativ cu cât guvernul dela Moscova nu adaugă răspunsului său nicio rezervă. Răspunsul guvernului dela Roma la aceeași propunere nu pare să fie favorabil, și acest fapt este de natură să continue a inspira îngrijorare“.

Același ziar, în numărul său din 13 August, publică un editorial al d-lui Baluggici, care conchide că în clipa de față, „Europa trece printr'o criză serioasă ale cărei baze se găsesc în tendința guvernelor dictatoriale de a-și lărgi predominanța“.

D. Baluggici își încheie articolul afirmând că evenimentele din Spania nu sunt decât reflexul acestei tendințe și că tocmai aici trebuie căutată semnificația lor.

În numărul său din 14 August, POLITIKA, analizând repercusiunile europene ale războiului civil din Spania, relevă studierea de către guvernul dela Paris a răspunsului guvernului dela Roma și dificultățile care împiedică să se ajungă la un acord satisfăcător asupra propunerii de neutralitate.

„În afară de rezervele italiene încheierea acestui acord, este întârziată din cauza atitudinii guvernului dela Berlin. Într'adevăr, întârzierea răspunsului guvernului german este datorită tratatelor în curs între Berlin și Madrid, cu privire la confiscarea avioanelor societății „Lufthansa“ în Spania. La Paris circulă anumite știri, după care guvernul dela Berlin ar amenința Madridul cu o rupere a relațiilor diplomatice, dacă nu se dă satisfacție Germaniei“.

Revenind asupra acestui subiect, POLITIKA din 15 August constată că faza actuală a tratatelor în vederea încheierii unui acord de neparticipare în treburile interne ale Spaniei, „nu pare să fi avansat, dat fiindcă puterile interesate rămân fiecare pe poziția ei inițială. Dealtminteri, atitudinea Germaniei nu este de natură să accelereze mersul acestor tratative. Într'adevăr, după o informație din Paris, Berlinul și-a amânat răspunsul la propunerea unui pact de neutralitate, dând ca pretext

atitudinea guvernului dela Madrid, în chestiunea confiscării de către el a avioanelor germane. Ori, se știe, guvernul dela Madrid dăduse satisfacție Germaniei, în timp ce răspunsul lui nu sosise încă“.

În sfârșit, în numărul său din 16 August, POLITIKA se ocupă pe larg de emoția pe care trimeterca de avioane engleze rebelilor spanioli a provocat-o în Anglia, după care subliniază impresia de gravitate în situația internațională pe care o dau răspunsul și atitudinea Italiei față de propunerea de neutralitate în treburile interne ale Spaniei, menționând că nici răspunsul guvernului dela Berlin nu este de natură să calmeze opinia publică engleză.

Presa Statelor-Unite

Ziarul NEW-YORK TIMES din 15 August anunță că Departamentul de Stat a înaintat un protest viguros pe lângă guvernul spaniol, împotriva arestării unui inginer american numit Amberg, de către comuniști, la o mină din regiunea Huelva.

Departamentul de Stat a cerut imediata punere în libertate a inginerului american.

Presa evreiască din străinătate.

Ziarul evreesc HAINT din Varșovia, cu data de 17 August, scrie:

„Se pare că Germania caută să se încălzească la focul revoluției din Spania.

„În mod formal firește, că se va declara neutră, însă, nu va neglija niciun prilej de a trage foloase din situația precară în care este aruncată Europa, împărțită în două tabere.

„Nu mai începe nicio îndoială, că propaganda hitle-ristă s'a aruncat acum pe un teren pregătit de fasciști, pentru exploatarea unor momente decisive în luptele între rebeli și frontul popular și va întrebuița aceeași tactică ca și în conflictul cu Abisinia. Se știe că, numai în urma desbinării între Puteri, Germania a avut curajul de a denunța acordul dela Locarno. Nu va fi greu astăzi pentru Germania, sprijinind răscoala din Spania, de a pune condițiuni pentru neutralitatea ei.

„Insuși faptul că Anglia și Franța cer consimțământul Berlinului pentru o acțiune de neintervenție, este o mărturisire că socotesc deacum Germania destul de puternică și o socotesc egală cu ei.

„Astfel propaganda hitleristă a reușit iar să pună lumea în fața unor evenimente covârșitoare, când a aprins focul în Spania și va găsi totdeauna argumente de eschivare, arătând primejdia care se apropie din partea Moscovei.

„Nădejdiile raziștilor se îndreaptă spre o dezbinare între Londra și Paris, tot pe chestia neintervenției, instigând că Frontul Popular din Franța este alături de acela din Spania.

„Germania nu va pierde nimic în urma acestor conflicte“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj VIZITA GENERALULUI GAMELIN ÎN POLONIA

Presa polonă.

Toată presa polonă salută prin numeroase și foarte călduroase articole sosirea la Varșovia a d-lui general Gamelin, șeful Statului-Major francez.

CZAS din 12 August publică un articol din care extragem:

„Venirea generalului Gamelin, este evenimentul care trezește în întreaga Polonie sentimentul de sinceră mulțumire. Ca o dovadă în plus, că raporturile polono-franceze nu numai că nu s'au rupt, dar că se strâng tot mai vizibil, conform cu voința și interesele celor două popoare. În special, armata polonă salută pe șeful armatei aliate, salută în general, pe reprezentantul cunoscut nouă, al țării cu care ne leagă, nu numai o alianță afirmată, ci și rețelele nenumărate ale legăturilor sufletești țesute din tradiția istorică și afinitatea culturală.

„Nu ne gândim totuși, că am putea considera această vizită ca o senzație politică, așa cum crede presa străină. Alianța polono-franceză cere o cât mai deasă și directă înțelegere a celor două state-majore generale, cărora le revine marea problemă și enorma responsabilitate a organizării apărării granițelor Statelor respective. Față cu progresul rapid al tehnicii militare și înăsprirea serioasă a situației internaționale, schimbul de păreri între comandanții ambelor armate este, nu numai indicat, dar, chiar imperioasă, fiindcă aceasta constituie modul cel mai bun de a coordona eforturile și planurile ambelor armate. De asemenea, — atât cât putem să credem, — convorbirile pe care le va avea generalul Gamelin în Polonia, vor avea un caracter special, învârtindu-se în jurul problemelor militare. Pentru aceasta, sperăm în mari și in-

teresante rezultate pentru colaborarea polono-franceză, în scopul menținerii și consolidării păcii, căci aceasta este problema pe care și-au pus-o cele două țări aliate pe cele două zone din Europa.

„Se știe că armata este cel mai elocvent argument al politicii externe, în deosebi astăzi, când cursa înarmărilor a cuprins din nou Europa, iar Statele desarmate sau insuficient înarmate n'ar avea cuvântul în concertul marilor puteri.

„Presa germană dă ca temă a convorbirilor „punerea în mod imperios în discuție de către Francezi, a chestiunii ușurării graniței de răsărit polone și problema, rezultată din pactul franco-sovietic“. Nu știm precis dacă această presupunere este justă, ea are însă incontestabil trăsătura probabilității.

„Oricare ar fi conținutul convorbirilor celor doi șefi, este sigur că ele vor avea loc într'o atmosferă de completă încredere reciprocă, de prietenie și de cea mai bună dorință a ajungerii, la rezultate pozitive, avantajoase.

„Exprimăm de asemenea sentimentul întregii Polonii, pătrunsă de arzătoarea dorință ca această întâlnire istorică să lărgească și să întărească bazele alianței polono-franceze, iar în persoana generalului Gamelin salutăm nu pe un oaspete ceremonios, ci pe amicul scump și apropiat și pe bravul soldat, care este pentru noi, încarnarea vituței cavalești și a tradiției lui Roland, Bayard și Jeanne d'Arc“.

Ziarul GONIEC WARSZAWSKI din 10 August, scrie, între altele:

„Este interesant a recunoaște enervarea pe care o tră-

dează presa germană, în legătură cu vizita generalului Gamelin.

„După cum se vede din cele de mai sus, vizita generalului Gamelin și revizita generalului Rydzy-Smigly, formează obiectul unei senzații deosebite. Pentru ce? Oare călătoria șefilor a două armate, aliate de atâția ani, se pretează la tot felul de presupuneri senzaționale?

„De sigur, că au contribuit la aceasta, în mare măsură, evenimentele politice la care asistăm de multă vreme. Acum câțiva ani Polonia a încheiat cu Germania un pact de neagresiune pe 10 ani și a încercat de a aplană neînțelegerile de până aci cu Germania. Acest pact a ocazionat răspândirea știrilor despre ruperea relațiilor polono-franceze și apropierea polono-germană. De oarece, între timp s'a ajuns la acordul franco-sovietic, pe care Germania l'a socotit ca îndreptat contra sa, iar Polonia a refuzat să ia parte la pactul de rășărit proiectat de către Franța și Soviete, deci din mai multe părți apărură ca sigură o înțelegere mai strânsă, care ar lega Berlinul de Varșovia. Neînțelegerea dintre Polonia și Cehoslovacia, aliata Franței din Centrul Europei, a întărit tot mai mult această presupunere.

„Între timp, în Europa, evenimentele s'au desfășurat cu o înțeahă vertiginoasă. Germania renăscută de către național-socialiști a început să rupă una după alta filele tratatului dela Versailles. Mai întâiu a început cu înarmare masivă. După câțiva ani s'a văzut că Germania a întrecut Polonia sub raportul înarmărilor și a ajuns armata franceză. Atât Franța cât și Polonia se găsiră în fața unui nou factor de forțe. Germanii însăși au sentimentul acestei forțe. Acum câteva luni, când în presa europeană a început să scrie despre înapoierea Poloniei la Franța și răcirea raporturilor cu Germania, presa germană a publicat un articol în care a arătat categoric că altfel se prezintă astăzi raportul de forțe reciproce între Polonia și Germania, decât în momentul încheierii pactului de neagresiune pe 10 ani. Acel articol a fost considerat ca o dovadă a unei presiuni asupra Poloniei.

„Situățiunea s'a schimbat și mai mult atunci, când armata germană a ocupat Renania demilitarizată, iar diplomații germani s'au sfădit cu diplomații Italiei în chestiunea austriacă. Germania s'a simțit mai liberă în mișcările sale. De asemenea, dintr'odată au pus pe tapet chestiunea Danzig, ațâțând societatea polonă, ba chiar neliniștind-o.

„Incontestabil că astăzi avem de aface cu alți germani. Germania de astăzi se simte tare și capabilă de combinații internaționale. Nemții folosesc orice ocazie pentru a ocupa primul loc pe tărâmul internațional și a trage cele mai mari avantaje pentru ei. Exemplul cel mai caracteristic îl găsim în intervenția tacită a Germaniei în Spania.

„În acest timp o evoluție importantă a avut loc și la Soviete. După separarea de Germania s'a apropiat de Franța și „a revenit în Europa“, acționând serios în mersul evenimentelor internaționale. Aceasta i-a reușit, cu atât mai mult, cu cât si-a refăcut armata.

„Am cântărit totii acești factori pentru a arăta că atât Polonia cât și Franța se găsesc actualmente în alte condițiuni, decât în momentul încheierii tratatului de alianță. Dela acea dată, multe s'au schimbat în Europa, atât în domeniul politic, cât și în ael militar. Aceste chestiuni interesează nu numai pe diplomați, dar și pe șefii de armate. Pentru acest motiv întâlnirii generalului Gamelin cu generalul Rydzy-Smigly, i se atribuie o atât de mare importanță de către presa europeană“.

Cotidianul KURJER WARSZAWSKI din 12 August publică un articol în care scrie, între altele:

„Întâlnirea și contactul personal a șefilor celor două

armate: polonă și franceză, prietene și legate printr'un tratat una de alta, constituie un fapt obișnuit și natural. Vizita prietenească și curtenitoare a generalului Gamelin, cum și întoarcerea vizitei, prevăzută pentru începutul toamnei, a generalului Smigly, n'ar trebui să mire pe nimeni, sau să producă vreo senzație, dacă faptul s'ar petrece în împrejurări normale.

„Dacă inima polonă bate mai tare acum când în-tâmpină și salută pe distinsul oaspete francez, dacă întregul popor polon, fără considerațiune de tabără politică și socială, se atașează cu mare simțire la această vizită și dacă din ea rezultă nădejdi pentru viitor, apoi aceasta tocmai pentru motivul că și situația internațională este mai grea și mai serioasă și că raporturile polono-franceze nu s'au desfășurat, în ultimul timp, așa după cum cerea prietenia tradițională a ambelor popoare.

„Situația din Europa este foarte serioasă. Dela încheierea pactului de neagresiune și înțelegere de către Polonia cu Germania, raportul forțelor în Europa a suferit o mare schimbare. Germania a reușit să se îmar-meze puternic și foarte repede, constituind astăzi, alătura de Franța, cea mai mare putere militară din Europa. Dacă în momentul încheierii pactului de neagresiune am putut conta pe faptul că paritatea militară a ambilor contractanți garantează menținerea obligațiilor contractuale, astăzi ne dăm seama că trebuie să facem o mare sfortare financiară și economică pentru a completa lipsurile în armamentul armatei noastre și a-i reda o astfel de capacitate ofensivă ca să țină cont de ea atât dușmanul cât și prietenul.

„Ziua de 7 Martie 1936, constituie o dată decisivă. În această zi Germanii au împărțit Europa în două părți: de Răsărit și de Apus. Atâta vreme cât a existat zona rhenană demilitarizată, un atac al Germaniei înspre Est sau Sud-Est o expunea la o lovitură sigură din partea Franței. Totuși în momentul în care vor fi terminate fortificațiunile germane din Rhenania de Sus, puterea atacului francez va fi slăbită și îngreuiată. Nu este nevoie să fii expert militar pentru a înțelege că șefii celor două armate aliate, polonă și franceză trebuie să se pună în acord cu noul fapt și trebuie să mediteze asupra mijloacelor comune de acțiune față de noua situație.

„În pactul polono-german, Polonia a stipulat categorie, iar Germania a luat cunoștință că, alianța cu Franța rămâne în vigoare. Cu toate acestea, Germania a dus și duce o politică de sfărâmare a acestei alianțe. Ea s'a pus în situațiunea că sistemul de alianțe franceze ar conține, în general, o nesigurantă pentru pacea europeană. A trezit atât în Polonia, cât și în Franța, o neîncredere reciprocă. S'a străduit să creeze în statele străine o atmosferă de defetism în ceea ce privește eficacitatea alianței polono-franceze.

„La conferința dela Locarno, intenționează să lovească în însăși temelia alianței franco-polone. Repetă manevra, pe care a încercat-o în 1925, la Locarno, Stressemann. Nu vroia să permită accesul Poloniei și Cehoslovaciei în conferința celor 5 state dela apus. A cedat numai în urma presiunii franco-engleze. După încheierea pactului dela Locarno a refuzat Franței — contrar dispozițiilor precise ale pactului rhenan — dreptul de intervenire imediată în cazul unei frapante violări a granițelor polone (sau cehoslovace). Astăzi Germania hitle-ristă neînnoiește acea manevră. Nu vrea să audă de lărgirea conferinței locarniene a celor 5 state apusene. Germanii fac toate sfortările ca să creeze un obstacol de drept în pactul de Apus, și prin ajutorul fortificațiilor din Rhenania superioară, să creeze o adevărată „pânză de fier“, în contra îndatoririlor Franței, față de aliata sa Polonia.

„Germanii gândeau că dacă aceasta le va reuși, Franța ar pierde valoarea ca aliată pentru Polonia. Alianța polono-franceză ar fi sfârșită, iar Polonia lăsată la discreția pactului de neagresiune și înțelegerii cu Germania. Aceasta constituie o problemă care, prin natura lucrurilor, nu poate să nu fie examinată cât mai amănunțit și pusă în de acord de către cei doi șefi de armate. Când va avea loc vizita, la Paris, a generalului Smigł, vor înceta desigur convorbirile diplomatice între Franța, Anglia și Germania, destul de înaintate.

„Singur faptul vizitei generalului Gamelin într'un moment atât de important, ne încurajează și naște convingerea că alianța polono-franceză nu numai că înfruntă forța germană, dar iese întărită din aceasta. Deci marele interes pe care l-a produs vizita franceză dovedește că are o mare importanță pentru ambele popoare aliate, cum și pentru pacea și echilibrul în Europa“.

Intr'un articol publicat de ziarul ROBOTNIC din 12 August d. K. Czapiński, relevă faptul că generalul Rydz-Smigł este a doua persoană în Stat, după președintele Republicii, ceea ce dă vizitei generalului Gamelin „o însemnătate mai largă“.

„O recunoaștem pe față, ne bucurăm de vizita aceasta, deoarece am dori să o considerăm drept un indiciu al îmbunătățirii raporturilor franco-polone. Ne-am bucura și mai mult dacă în același timp ar interveni și schimbări în Ministerul nostru de Externe. Atunci am avea siguranța că într'adevăr s'a schimbat ceva în politica noastră externă.

„D. Beck, până în ultimele săptămâni a dus o politică ultra-prohitleristă. S'a schimbat oare ceva astăzi? Nu vedem așa ceva. Este suficient să relevăm recentul incident danzighez. Intreaga Europă cu timbre a urmărit atitudinea indiferentă a ministrului de externe polon.

„Noi dorim o schimbare a politicii noastre externe. Trebuie să fim însă prudenți, deoarece și pe timpul guvernului Koscialkowski au circulat zvonuri despre această schimbare și despre înlocuirea politicii „coloneilor“ cu una a „generalilor“. În Franța s'a scris mult despre acest lucru. D. Beck însă s'a menținut.

„Polonia, grație politicii filohitleriste, s'a găsit aproape izolată. I-a ajutat lui Hitler în mare măsură, în jocul acestuia față de apus. Polonia însă și-a pierdut (tot în mare măsură) sprijinul din partea Franței, Rusiei Sovietice, României, Cehoslovaciei.

„Ce poate da Poloniei, blocul faseist? În cazul cel mai bun — lăsând chiar la o parte perspectiva unui războiu în Europa răsăriteană — un loc de vasal subjugat al viitoarei „Mitteleuropa“.

„Când Polonia este în blocul pacific, alături de Franța, Mica Înțelegere, U. R. S. S.

„Politica cu două fețe nu este în stare să schimbe nimic. Trebuie dusă o politică limpede. D. Beck este oare într'adevăr în stare să-și schimbe politica de până acum?“.

Ziarul A. B. C. din 12 August după ce relevă importanțele politice ale vizitei generalului Gamelin, adaugă:

„Politica externă polonă a avut în ultimul timp astfel de atitudini, încât în opinia publică internațională și-a făcut loc convingerea că, alianța polono-franceză nu este decât o formalitate de hârtie, fără conținut real. Convingerea aceasta n'a putut fi schimbată de repetatele declarații de ambele părți că, în raporturile dintre cele două popoare nu s'a schimbat nimic. A continuat să se mențină cu insistență versiunea că Polonia a trecut de fapt în altă tabără, că s'a depărtat de alianța ei apuseană și că-și îndreaptă pașii spre alte țărâni. De

altfel multe fapte, dar și mai multe aparențe, făceau ca aceste presupuneri să-și găsească justificare.

„Schimbul de vederi dintre cei doi comandanți va pune desigur capăt tuturor iluziilor, din orice parte ar veni ele, pe chestiunea slăbirii alianței noastre cu Franța. Vizitele, de felul celor care au loc astăzi, au importanțele lor politice — de i-o plăcea sau nu cuiva — o importanță mai mare și mai vădită decât diferite note, acorduri și tratative.

„Vizita generalului Gamelin a fost precedată de o convorbire a d-sale cu d. Delbos, în pofida tuturor desmințirilor, faptul acesta a subliniat caracterul politic al vizitei; iar rolul pe care generalul Rydz-Smigł îl joacă astăzi în Polonia, relevă și de partea polonă caracterul acesta. Nu de mult, în mod oficial, s'a accentuat caracterul superior al comandantului armatei polone față de membri guvernului și chiar față de primul ministru. Astfel încât se vor întâlni nu numai doi militari distinși, dar un reprezentant al Franței cu reprezentantul foarte autoritar al Poloniei. Nici un fel de comentarii nu pot schimba faptul acesta“.

POLSKA ZBROJIA din 12 August publică un articol despre „frăția de arme“ și colaborarea militară dintre Franța și Polonia, relevând legăturile tradiționale dintre cele două armate.

Vizita generalului Gamelin este „un nou inel al acestei tradiții strălucite și o confirmare a legăturilor care există între cele două armate“.

MALY DZIENNIK din 11 August relevă într'un articol, enervarea pe care o produce la Berlin știria despre vizita generalului Gamelin în Polonia. La Berlin circulă zvonul că, printre altele, se va discuta la Varșovia și chestiunea unui împrumut de un miliard zloți, menit să fie întrebuințat la înarmarea armatei polone.

„Fără îndoială că subiectele de discutat nu vor lipsi. La ordinea de zi vor trebui să se găsească nu numai chestiunile străns legate de apărarea țării, dar de asemenea și cele referitoare la directivele diplomatice ale celor două țări.

„Căci cu toată înțelegerea franco-sovietică, care nu poate încânta pe nimeni în Polonia, Franța trebuie să știe, că Polonia, la răsăritul Europei, nu va permite să fie trecută cu vederea. Speranțele în Uniunea Sovietelor sunt în genere foarte problematice, și dacă nu-și dau seama de acest lucru actualii conducători ai politicii franceze, lucrul acesta este foarte bine știut de reprezentanții armatei Republicii a III-a.

„În Polonia, de asemenea, aproape întreaga opinie publică simte în mod precis că politica de apropiere de Germania, în forma-i actuală, n'a dat rezultate favorabile, nici politice nici economice. Dacă cineva câștigă, și încă destul de bine, de pe urma pactului Hitler-Lipski, acesta-i Berlinul, care are mâinile deslegate la răsărit. Revizuirea acestei politici devine o necesitate arzătoare. Voim ca raporturile polono-germane să fie bune, dar fără pagubă pentru interesele noastre de Stat. Este drept că „Frontul popular“ din Franța nu ni se pare un sistem de guvernământ simpatice, este însă pentru noi tot atât de străină și forma de guvernare a vecinului german. Forma de guvernământ este de altfel un lucru trecător. Trebuie să domine interesele permanente. Iar tocmai acestea leagă Franța și Polonia prin nenumărate legături“.

„Politica noastră trebuie să apuce un drum în deplină armonie cu tradițiile noastre. Din partea Franței ne putem de asemenea aștepta ca comprehensiune atât în ceea ce privește rolul nostru în relațiile europene, cât și în privința dificultăților pe care Polonia le are astăzi în

față. Franța n'ar trebui să uite că propriile ei interese sunt contopite în interesele aliatele ei Polonia.

„Frontul popular“ poate fi trecător în Franța, dar amicitia polono-franceză va rămâne deoarece trebuie să rămână ca un conținut firesc al raporturilor noastre reciproce“.

KURJER PORANNY scrie:

„Generalul Gamelin reprezintă o armată care nu este un instrument de eucerire, și care, ca și armata noastră, nu vrea altceva decât să fie paznică păcii și să ne asigure dezvoltarea liberă a culturii și a muncii.

„Armata franceză, ca și a noastră, este totdeauna gata pentru eforturile cele mai eroice în vederea apărării dreptului, a culturii și a muncii libere a națiunii.

„Reprezentantul armatei franceze, care e acum oaspele nostru, este străin de orice ambiție de clasă; el este reprezentantul unei armate care găsește sprijin în conștiința întregii națiuni, care nu preocupetește niciun efort pentru a asigura pacea.

„Acest ideal pe care îl servește armata franceză și care este exact același pe care îl urmează și armata noastră, asigură baza solidă a fraternității noastre“.

Ziarul CZAS publică:

„Ar fi greu de negat că sosirea generalului Gamelin, la Varșovia, nu prezintă un aspect politic, dat fiindcă afacerile militare sunt strâns legate de politica externă. Armata este totdeauna cel mai elocvent argument al politicii externe, mai ales acum, când întreaga Europă este angajată în întreceri de înarmare și când o țară dezarmată sau insuficient înarmată, nici nu va fi admisă să-și spună cuvântul în concertul puterilor. O armată puternică și bine pregătită constituie cel mai bun sprijin al alianțelor internaționale și este totdeauna un element de intimidare față de toți cei care vor să tulbure pacea și care vor să încerce să realizeze pretențiunile lor prin mijlocul unei inflagrațiuni mondiale. Aceasta este motivul pentru care se întâlnesc și discută șefii celor două armate mari.

„Oricare ar fi subiectul conversațiilor celor doi șefi, este sigur, că ele vor fi duse într'o atmosferă de încredere reciprocă, de prietenie cordială și cu dorința de a ajunge la rezultate pozitive. Noi nu facem altceva decât să reproducem sentimentele Poloniei întregi, exprimând speranța că această întâlnire istorică va contribui la lărgirea și întărirea bazelor alianței polono-franceze. În același timp, vedem în generalul Gamelin, un amic apropiat și foarte scump, cât și un ostaș dârz, care prezintă pentru noi personificarea virtuților cavalești și a tradițiilor Franței, așa cum ele au fost întruchipate de Roland, Bayard și Jeanne d'Arc“.

EXPRES PORANNY:

„Salutăm foarte cordial pe generalul Gamelin, în capitala noastră. Aceasta, pentru motivul că alianța polono-franceză, creată pe baze puternice, ne este foarte prețioasă.

„Relațiunile bilaterale polono-franceze, bazate pe o alianță defensivă, atât de normală, n'au suferit nicio modificare. Vizita generalului Gamelin este cea mai bună dovadă pentru aceasta. Ea este totodată și cel mai bun răspuns la adresa unor elemente care există atât în Polonia, cât și în Franța și care au devenit un fel de tulburători profesionali ai acestor relațiuni, pretinzând că între Franța și Polonia „se pregătește ceva“.

„Salutăm din toată inima pe generalul Gamelin, șeful armatei franceze“.

VARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY scrie:

„Conștiința despre importanța alianței cu Franța a existat totdeauna în toate straturile națiunii polone. Opinia publică n'a încetat niciodată să considere această alianță ca factorul esențial al politicii noastre externe, cum n'a încetat niciodată să reclame executarea politicii care rezultă din această alianță. Cu toate acestea, situațiunea noastră excepțională, geografică și politică, precum și consecințele care rezultă din ea, n'au găsit totdeauna înțelegerea voită din partea Franței.

„Sistemul lui Briand, aplicat mulți ani de-a rândul, și care constă în lichidarea rapidă a tratatului dela Versailles, bazându-se în întregime pe Societatea Națiunilor, nu corespundea punctului de vedere al Poloniei. La fel, nici politica de alianță cu Sovietele, angajată în urmă, nici cea a asentimentului tacit, în ceea ce privește proiectele engleze în Europa Centrală și în Europa de Est, nu corespundea tendințelor Poloniei.

„Polonia, a cărei situație este excepțională, trebuie — conservând o alianță dreaptă cu Franța, — să urmeze propria sa cale în direcția pe care și-a ales-o. Este o altă chestiune, dacă direcția urmată de factorii noștri oficiali este justă. Recunoaștem că diplomația polonă are și ea vina ei la răcirea relațiilor noastre cu Franța. Și de aceea ne bucurăm, cu atât mai mult, deoarece totul permite să presupunem o redresare în acest sens, și aceasta, pe planul cel mai apropiat și anume, pe cel al relațiilor militare.

„Europa intră într'o perioadă foarte dificilă. Noi ne găsim în preajma unor soluțiuni decisive care vor modifica configurația relațiilor politice pe continentul nostru.

„În vederea acestui moment, care este foarte apropiat, trebuie să fim bine pregătiți.

„Înainte de toate, Polonia trebuie să repare neglijențele și erorile care au micșorat importanța ei și care ne-au pus într'o situație plină de primejdii.

ILUSTROWANY KURJER CODZIENNY scrie:

„Armata franceză și armata polonă care nu urmăresc un alt scop decât apărarea națiunilor cărora aparțin, au rămas totdeauna în cel mai perfect contact, bazat pe o adâncă înțelegere a valorii lor respective și pe necesitatea absolută a unei asemenea cooperări.

„Situația internă a Franței nu putea să aibă nicio influență decisivă care să fi putut schimba acest fapt esențial. Oricare ar fi fost simpatiile națiunii polone pentru una sau alta din grupările politice, interesele noastre mutuale sunt deasupra acestor simpatii.

„Trebuie recunoscut că relațiunile dintre Franța și Polonia au propria lor valoare intrinsecă. Ele nu suportă nicio extindere și nu vor fi influențate de nicio altă considerație exterioară. Niciuna din părțile contractante nu va fi întrebuințată de un al treilea partener, în vederea unei combinațiuni care ar putea promova interesele celui terț.

„Este clar pentru oricine cunoaște geografia politică a Europei că, actualele relațiuni polono-germane și polono-sovietice vor rămâne ceea ce sunt, până în momentul când unul sau altul din vecinii noștri va întreprinde realizarea unui plan ofensiv de eucerire.

„În ce privește Germania, orice ofensivă germană, îndreptată, fie spre occidentul, fie spre orientul Europei, va constitui pentru Polonia amenințarea intereselor ei proprii. Din acest motiv interesele franceze conțin un fel de garanție logică, în ce privește o intervenție din partea Poloniei în favoarea Franței, în cazul când ele vor fi amenințate.

„Noi, nu ne îndoiim că în momentul decisiv, Franța va proceda identic, în cazul când interesele Poloniei vor fi amenințate“.

KURJER WORSZAWSKI scrie:

„In pactul polono-german, Polonia a făcut rezerva, de care Germania a luat cunoștință și anume, că angajamentele care rezultă din alianța cu Franța vor rămâne în vigoare. Cu toate acestea, Germania a căutat și caută mereu să tulbure această alianță. Ea pretinde că sistemul francez de alianțe constituie o primejdie pentru pacea europeană. Încearcă să provoace în aceste două țări o atmosferă de neîncredere în ce privește eficacitatea alianței polono-franceze. Actualmente Germania încearcă să reînnoiască vechea manevră. Ea nu vrea să audă vorbindu-se despre extinderea conferinței locarniene a celor Cinci. Ea face toate eforturile pentru a crea un obstacol de natură juridică, în pactul occidental și încearcă să constituie, prin fortificarea Rhenaniei, o veritabilă „cortină de fier“, în contra angajamentelor contractate de Franța, cu privire la Polonia.

„Ea crede că, dacă va reuși, Franța va pierde pentru Polonia toată valoarea unei aliate. Alianța polono-franceză va fi desfăcută și Polonia va fi la discreția pactului de neagresiune cu Germania. Iată o problemă care prin natura lucrurilor va fi examinată în modul cel mai atent de șefii ambelor armate aliate“.

GAZETA POLSKA scrie:

„Vizita generalului Gamelin este prin ea însăși și fără a ține seama de comentariile senzaționale, pe care le-a provocat, de o importanță suficient de mare, care constă în contactul personal ai supremilor șefi însărcinați cu apărarea națională a Poloniei și a Franței.

„Dat fiind schimbările rapide și profunde care s'au produs în Europa de după războiu, este nevoie de un contact permanent între persoanele responsabile, așa ca alianțele să poată corespunde cerințelor actuale“.

ROBOTNIK scrie:

„Salutăm cu plăcere pe generalul Gamelin, nu numai ca reprezentantul popular al Franței democratice, ci și din motivul că sosirea lui este un semn de ameliorare a relațiilor polono-franceze.

„Noi vrem să credem că aceste relațiuni vor intra într' o fază nouă de desfășurare“.

Presă franceză.

JOURNAL DES DÉBATS din 12 August publică un articol asupra călătoriei generalului Gamelin în Polonia, semnat de Pierre Bernus.

Se subliniază mai întâi caracterul oficial al acestei vizite, care va fi urmată de aceea a generalului Rydz-Smigly în Franța.

Ziaristul regretă că solidaritatea franco-polonă a fost așa de puțin strânsă în ultima vreme.

„Greșeli s'au făcut și de o parte și de alta“, adaugă d-sa.

Despre raporturile polono-Germane scrie: „Fără îndoială că n'am dorit niciodată ca Polonia să n'aibă relații bune cu Germania. Dar ar fi fost absurd să te faci că nu vezi că dela un moment dat Polonia se asociase mai mult sau mai puțin, unei politici germane care avea drept scop să pregătească hegemonia celui de al treilea Reich. Efectele acestei intimități n'au fost fericite nici pentru Polonia, nici pentru liniștea generală“.

Încheie exprimând dorința ca întrevăderea între generalul francez și generalul Rydz-Smigly, să fie bogată în rezultate, adăugând totuși, că dat fiind caracterul numai

militar al acestor conversațiuni, ele vor fi fost desigur procedate de o eficace acțiune diplomatică.

In LA RÉPUBLIQUE din 13 August d. Pierre Brosolatte comentează într'un articol vizita generalului Gamelin la Varșovia.

Autorul arată că: „situația diplomatică oficială nu se poate schimba, fiindcă tratatul de alianță franco-polon a rămas mereu în vigoare, iar pactul de neagresiune între Polonia și Germania nu poate fi decât simpatie Franței, ea orice lucru de natură să îndepărteze posibilitatea unui conflict“.

Subliniază însă că această vizită ar putea da naștere unui curent favorabil Franței.

Se ocupă apoi de importanța militară a acestei întrevăderi, scriind: „Din punct de vedere tehnic este neîndoelnic că convențiile de aplicațiune încheiate odinioară, pentru a asigura executarea angajamentelor de asistență mutuală, contractate de cele două țări, trebuie să fie adaptate situațiunii create de remilitarizarea Renaniei și de reintrarea Rusiei în sistemul european“.

Asupra orientării germanofile a politicii polone, scrie că: „experiența a arătat conducătorilor actuali ai Poloniei și mai ales generalului Rydz-Smigly, care este principalul personajiu în Statul polonez, primejdia politicii exclusiv germanofile, practică de d. Beck“.

LE TEMPS din 14 August, sub titlul „Franța și Polonia“, subliniază caracterul absolut normal al vizitei generalului Gamelin, vizită care este în mod riguros în cadrul tratatului de alianță dintre cele două State.

„Din această cauză, probabil, presa germană, care se alarmează de obicei de toate inițiativele franceze, păstrează de rândul acesta o semnificativă rezervă“, adaugă ziarul.

Subliniază apoi primirea călduroasă care s'a făcut generalului Gamelin.

Ocupându-se de pactul de neagresiune polono-german, arată că acest instrument nu poate fi întru nimic dăunător Franței, care a luptat totdeauna pentru o apropiere între cele două puteri vecine.

„Atâta vreme, „scrie ziarul francez“, cât acordul polono-german nu afecta de fel alianța franco-polonă și o lăsa să subsiste în toată forța ei, nu puteam avea, din punct de vedere general, decât avantaje de pe urma destinderii dintre Varșovia și Berlin și polonezii n'au încetat să proclame, chiar în momentul când cooperăția polono-germană părea foarte strânsă, că alianța cu Franța rămânea temeiul solid al politicii externe a Poloniei și că nimic nu o putea slăbi. Îngrijorările care s'au ivit la Varșovia, atunci când anul trecut s'a restabilit în Germania serviciul militar obligatoriu și când în Martie trecut guvernul Reichului a repudiat în mod unilateral, tratatul dela Locarno, procedând la reocuparea zonei renane demilitarizată, dovedeau cu prisosință că polonezii posedă un simț așezut al realităților și că vedeau mereu în acordul cu Franța, garanția cea mai solidă a propriei lor securități“.

JOURNAL DES DÉBATS din 16 August publică o notiță a corespondentului său dela Varșovia, în care urată indignarea cu care a fost primită în cercurile politice polone faptul că, odată cu vizita generalului Gamelin, la Varșovia, s'a produs, la Berlin, întrevăderea între d. Szmebeck, subsecretarul de Stat dela Ministerul de Externe polonez și Cancelarul Hitler.

Totuși, susține că, nu trebuie să se dea acestei întrevăderi o importanță exagerată, ea neavând alt scop decât pe acela de a liniști opinia publică germană.

Presa engleză.

THE OBSERVER din 16 August publică un articol al corespondentului său din Varșovia, care, ocupându-se de vizita generalului Gamelin în Polonia, constată că. impresia generală este că această vizită va avea drept rezultat atât normalizarea cooperării militare franco-poloneze, cât și ameliorarea relațiilor politice dintre Franța și Polonia.

„Ca și diplomații polonezi, șefii militari consideră pactul franco-sovietic ca un formidabil obstacol în calea alianței franco-polone.

„O altă dificultate s'a ivit din cauza grabei generalului Gamelin pentru a obține o definiție imediată a atitudinii Poloniei în eventualitatea unui atac contra Cehoslovaciei. Franța, care, datorită situației ei geografice, nu poate da un ajutor imediat Cehoslovaciei, este interesată să obțină ajutorul polonez în această privință“.

Presa germană.

Presa germană a urmărit cu interes desfășurarea vizitei generalului Gamelin, șeful Marelui Stat Major Francez, la Varșovia, mai ales în ceea ce privește influența și consecințele ei asupra politicii externe polone.

Din comentariile acestei prese, reiese că eforturile Franței de a converti Polonia la o politică mai apropiată de ea, nu au sorți de izbândă, fiindcă Berlinul are asigurări poloneze ferme, că Polonia nu se va îndepărta dela principiile programului de politică externă și militară stabilită de defunctul mareșal Pilsudski.

Astfel, BERLINER TAGEBLATT din 14 August scrie, între altele:

„Vizita generalului francez Gamelin la Varșovia are mai mult caracterul încercării de-a relua legăturile franco-polone într'o formă mai apropiată, în vederea planurilor politice de viitor. Schimbul de curtoazii și de amabilități dela Varșovia sunt o continuare a celor manifestate cu prilejul vizitelor precedente ale lui Louis Barthou, Laval, Paul Bonecour etc.

„Prea mult folos practic nu poate ieși pe urma acestei vizite, nici pentru Franța, nici pentru Polonia“.

Celelalte ziare germane atribue de asemenea o redusă importanță practică vizitei la Varșovia a generalului Gamelin.

Presa elvețiană.

BASLER MACHRICHTEN din 10 August ocupându-se într'o corespondență din Varșovia de vizita generalului Gamelin la Varșovia, arată că această vizită nu va schimba subit raporturile franco-polone, din cauză că problemele care se află în calea celor două State aliante sunt prea complicate.

JOURNAL DE GENÈVE din 13 August scrie că, după afirmațiile din sursă guvernamentală, deși vizita generalului Gamelin „nu este de natură să schimbe întru nimic politica externă practică a Poloniei din ultimii ani, totuși ziarele opoziționiste lasă să se înțeleagă contrariul“.

Așa, de pildă, A. B. C. scrie:

„Este probabil că schimbul de vizite între cei doi șefi de armate va pune capăt iluziilor din orice parte s'ar ivi ele asupra posibilității de caducitate a alianței noastre cu Franța“.

Presa iugoslavă.

Ziarele iugoslave, ocupându-se de vizita generalului Gamelin la Varșovia, publică numeroase dări de seamă și articole de comentarii, reproducând totodată și comentariile preselor străine.

Astfel POLITICA din 16 August, sub titlul: „Intorsătură în raporturile externe ale Poloniei, care trebuie privită ca o serioasă criză a relațiilor germano-polone“ publică un articol semnat de d. Jiv. Balugici, care comentând pe larg vizita Șefului Marelui Stat Major francez, remarcă între altele: „Deși, ținând seamă de actualele evenimente europene, schimbul de vederi dintre Șefii de State Majore, ar fi foarte firească, totuși vizita generalului Gamelin la Varșovia trebuie să fie socotită ca începutul unei noi politici externe poloneze.

„Baza politicii internaționale, care este condusă de d. Beck, rămâne aceea; ceea ce înseamnă că raporturile Poloniei față de Germania hitleristă nu se schimbă. Faptul, că Polonia „date fiind schimbările în raporturile europene“, își întoarce privirile sale spre Franța, este semnul unei importante întorsături.

„Nimeni nu se gândește că prin vizita d-lui Gamelin, se va pune capăt acordului ce există între Germania și Polonia.

„Mijloacele de care se servește colonelul Beck, în politica sa externă rămân aceleași. Este, însă probabil că Polonia e pe cale de a schimba sensul însăși al raporturilor față de cele două mari puteri. Încep de acum trei ani ea a căutat să convingă lumea, că acordul ei cu Germania, ar fi baza raporturilor cu restul Europei.

„Desigur, că nu se poate gândi nimeni la îndepărtarea Poloniei de Germania, totuși pasul făcut spre apropierea de Franța are o mare însemnătate, pentru că el slăbește influența Reichului asupra Poloniei, influență pe care o exercită Germania din 1934.

„Influența morală și materială ce a exercitat-o Germania asupra Poloniei a fost reală și poporul o resimțea.

„Este important deasemeni și faptul că Polonia este pe calea unor mari schimbări interne

Vizita generalului Gamelin coincide tocmai cu vremea acestor schimbări interne și externe în Polonia.

În încheiere ziarul iugoslav relevă însemnătatea faptului că această vizită „a fost dorită de Inspectorul general al armatei poloneze, d. Rydz-Smigly. Fără îndoială că această vizită înseamnă o mare schimbare în raporturile franco-polone, precum și o întorsătură în politica externă a Poloniei“.

SLOVENEK din Ljubljana cu data de 15 August publică sub titlul: „Noua alianță în Europa Orientală“, o corespondență din Varșovia în care se ocupă de călătoria generalului Gamelin, atribuindu-i „o misiune secretă“ și subliniind interesul cu care cercurile diplomatice urmăresc această vizită a șefului marelui stat major francez.

„Fapt este, scrie ziarul, că pactul franco-polon nu este amenințat, deși el a fost pus în umbră prin acordul polono-german.

„Deoarece și Franța a încheiat un astfel de pact cu Rusia, sferele guvernamentale poloneze, au început să-și dea seama că bolșevismul este mult mai periculos pentru Polonia decât germanismul.

„Conform știrilor demne de încredere, generalul Gamelin a sosit la Varșovia cu scopul de a stabili o armonie între pactele franco-polon și franco-rus.

„Această problemă este foarte grea, însă deoarece generalul Gamelin este socotit ca un diplomat abil, se speră că d-sa va reuși să convingă Polonia că din partea Rusiei nu este amenințată de niciun pericol.

„Generalul Gamelin apelează la acele clauze ale pactului polono-francez, în care se prevede că Polonia va veni în sprijinul Franței, în cazul când aceasta va fi atacată de Germania.

„În urma pactului cu Germania, Polonia nu a renunțat la această clauză.

„Pe lângă aceasta se pune chestiunea cum va putea fi efectuată această obligație a Poloniei în legătură cu obligația similară din partea Rusiei față de Franța, în cazul unei agresiuni din partea Germaniei.

„Scopul călătoriei generalului Gamelin a fost de a convinge marele stat major polonez să intre în legătură cu marele stat major rus“.

CONFERINȚA PUTERILOR LOCARNIENE

Presa franceză.

LE JOURNAL din 13 August publică sub semnătura lui Saint-Brice, un articol intitulat: „Paris-Berlin prin Londra?“. Cunoscutul cronicar diplomatic, scrie:

„Primul cuvânt al d-lui Von Ribbentrop după numirea sa la ambasada din Londra, este: Sper să lucrez pentru stabilirea unor relații și mai amicale între Germania, Anglia și Franța. Ce rost are Franța în această declarație? Scopul unui ambasador este de a fi intermediarul obișnuit între țara sa și guvernul pe lângă care este acreditat. Nu este aceasta o ambiție suficientă pentru o operă diplomatică obișnuită? Este adevărat că Von Ribbentrop nu este un diplomat obișnuit“.

Și mai departe:

„Cel mai intim colaborator al lui Hitler, consimte să se fixeze momentan la Londra, pentru că acesta este cel mai bun mijloc de a îndeplini sarcina la care s'a angajat“.

D. Saint-Brice crede că ambiția lui Von Ribbentrop este să completeze acordul naval din 18 Iunie 1935, printre un nou Locarno și se întreabă dacă este bine ca — în ajunul Conferinței celor cinci — drumul între Paris și Berlin să treacă prin Londra.

JOURNAL DES DÉBATS din 13 August publică sub semnătura d-lui Pierre Bernus, un articol intitulat „Von Ribbentrop la Londra“.

D. Pierre Bernus relevă importanța numirii lui von Ribbentrop ca ambasador la Londra și o pune pe seama efortului făcut de guvernul german, pentru o cât mai strânsă colaborare cu Marea Britanie.

După ce trece în revistă numeroasele „misiuni speciale“ ale lui von Ribbentrop în Germania, d. Pierre Bernus insistă asupra continuității politicii externe germane, așa cum a fost preconizată în MEIN KAMPF și cum a început să fie realizată: „apropiere sau chiar alianță între Germania, Anglia și Italia, pentru ca Franța să fie complet izolată“.

Articolul în încheiere, insistă asupra complicațiilor care pot rezulta din politica filo-sovietică a guvernului francez.

LE TEMPS din 13 August publică un articol intitulat „Misiunea lui von Ribbentrop la Londra“, în care prezintă numirea noului ambasador german în capitala Angliei, ca o consecință firească a relațiilor germano-engleze din ultimul timp.

„Într'adevăr, von Ribbentrop a fost acela care a negociat acordul naval anglo-german și a susținut teza Germaniei în fața Consiliului Societății Națiunilor, după remilitarizarea Rhenaniei și tot el este cel mai indicat

pentru practica unei politici de cooperare, atât grație sprijinului personal al d-lui Hitler, cât și grație prietenilor de care se bucură în Marea Britanie.

„Această numire confirmă pe de o parte, dorința d-lui Hitler de a menaja bunele sentimente ale opiniei publice engleze, iar pe de alta triumful politicii personale a Führer-ului în fața diplomației oficiale a lui von Neurath.

„Acțiunea lui von Ribbentrop va fi mult ușurată de însăși interesele Angliei, care preferă să cedeze chiar în fața unor pretențiuni pe care în mod normal ar trebui să le considere periculoase, atâta timp cât starea înarmărilor sale, nu-i permite să se opună cu toată hotărârea.

„Cu toate acestea, Germania, la fiecare lovitură de pumn în masă, a căutat să liniștească temerile engleze.

„Acum, scrie LE TEMPS, Berlinul socotește că este momentul să mizeze fățiș pe cartea engleză.

„Germania a acceptat invitația anglo-franco-belgiană la Conferința celor Cinci, ea este dispusă să adere la propunerea franceză de neintervenție în afacerile spaniole, pentru că știe că guvernul britanic sprijină cu toată influența sa aceste două inițiative. Prin această atitudine Germania speră să mărească șansele de succes ale misiunii noului său ambasador la Londra. Care vor fi natura și repercusiunile exacte ale acestei misiuni? Berlinul știe că orice încercare pentru separarea Angliei de Franța, ar fi zadarnică, pentru că grija elementară a securității Regatului-Unit va împiedeca întotdeauna ca o apropiere germano-engleză să poată fi îndreptată împotriva Franței“.

Presa sovietică.

In numărul său din 12 August PRAVDA comentează în rubrica consacrată evenimentelor internaționale, comunicatul oficial dat la închiderea Conferinței anglo-franco-belgiene, care a avut loc în ziua de 23 Iulie la Londra, și punându-l în legătură cu convocarea conferinței Statelor locarniene, scrie:

„Comunicatul oficial asupra rezultatelor consfătuirii dela Londra nu se distinge prin claritate și precizie excesivă. Pentru ca să se poată aprecia importanța acestei consfătuirii, trebuiesc luate în considerație scopurile pe care le-au urmărit participanții. Interesul principal îl are desigur politica Franței și a Angliei, întru cât guvernul belgian se adaptează în ceea ce privește problemele capitale de politică externă, intereselor acestor două țări.

„Trebuie să se observe în primul rând că luând inițiativa convocării consfătuirii dela Londra, Franța a voit în primul rând să demonstreze solidaritatea anglo-franceză în fața Germaniei și să obțină dela Anglia confirmarea obligațiilor pe care și le-a luat aceasta la Londra la 19 Martie a. e.

„Franța a urmărit de asemenea scopul de a obține concordarea colaborării anglo-franceze cu faptul existenței raporturilor de alianță între Franța și țările Micii Înțelegeri și a pactului de asistență mutuală dintre Franța și U. R. S. S.

„Politica guvernului englez s'a deosebit mult de politica Franței. Nu există desigur niciun temei de a afirma că Anglia evită în general să colaboreze cu Franța. Totuși, în cercurile politice influente din Anglia, circula destul de intens părerea că o colaborare anglo-franceză prea apropiată, nu este în interesul Angliei în momentul de față.

„Fapt este că Anglia își mai menține încă probabil iluzia că se va putea ajunge la o înțelegere, prin care forțele Franței și ale Germaniei ar fi fost egalate în așa măsură, încât să se poată asigura Angliei rolul de arbitru în Europa. De aceea guvernul englez a urmărit în primul rând scopul de a ajunge la tratative directe cu Germania. Așa fiind, Anglia a evitat să facă vreun pas care ar fi amânat începerea unor astfel de tratative. Această tendință trece ca un fier roșu prin toate fazele politicii Angliei față de Germania hitleristă.

„Oscilațiunile și duplicitatea politicii engleze față de Germania a fost însă interpretate de Germania ca dovadă a slăbiciunii Angliei.

„Așa fiind, Germania continuă să ocupe o pozițiune de neîmpăcare față de demersurile diplomatice și de propunerile Angliei.

„Bazându-se pe politica Angliei, Germania este astăzi dispusă să creadă că chestiunea pactului dela Locarno este o chestiune definitiv închisă. Prin aceasta cade și chestiunea asigurărilor pe care ar trebui să le dea Germania în schimbul recunoașterii situației de fapt, nou creiat. Astfel nu este exclus că principalul rezultat al consfăturii dela Londra va consta în recunoașterea de fapt a „faptului împlinit“ creiat în Germania.

„Nu este de mirare deci, că atât Germania, cât și Italia, care în ultimul timp își adaptează politica externă în conformitate cu interesele Germaniei, s'au grăbit să accepte propunerea de participare la Conferința celor cinci State locarniene.

„Rezultatul conferinței Statelor locarniene sunt deocamdată greu de prevăzut“, *încheie* PRAVDA.

SITUAȚIA POLITICĂ DIN GRECIA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Presă greacă.

Ziarele grecești din 13 August anunță că d. Metaxas, președintele consiliului, împreună cu d-nii: Dimitratos, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale; Pavlakis, directorul Muncii din Ministerul Economiei Naționale, precum și președinții Camerelor de Comerț și Industrie din Atena, Pireu, Salonic; președintele Asociației industriașilor eleni, membrii consiliului superior economic, reprezentanții patronilor, președinții Federației muncitorești din Atena și Pireu, președintele încărcătorilor și descărcătorilor din Pireu, președinții Uniunii Pan-Elenice a industriașilor și reprezentanții claselor comerciale, ai lăncilor, ai funcționarilor comerciali, ai institutorilor particulari, au semnat contractele colective prin care se fixează minimum de salarii muncitorilor și funcționarilor particulari.

Primul-ministru Metaxas a declarat asistenței că nicio dată n'a semnat un act cu mai multă bucurie și optimism pentru viitor.

Ziarele comentează semnarea contractelor colective, subliniind punctul de vedere expus de primul-ministru Metaxas, prin declarația ministerială citită la Cameră, anume că „mijlocul cel mai eficace pentru stăvilirea agitațiilor subversive constă în desființarea terenurilor propice dezvoltării propagandei lor, dându-se muncitorului o protecție și asistență care-l vor face surd față de relele îndemnuri“.

Ziarul ELEFThERON VIMA scrie: „Semnarea acordurilor colective de muncă constituie un titlu de glorie

pentru guvern. Muncitorii și funcționarii greci vor fi la adăpostul exploatării, ei ajung stăpâni pe soarta lor“.

PROIA scrie: „Prin semnarea contractelor colective de muncă, a căror durată a fost fixată la un an, precum și prin introducerea arbitrajului obligator, muncitorul se află pus sub protecția Statului pentru orice revendicare logică și justă. Astfel Grecia stabilește bazele unei politici care favorizează într'adevăr pe muncitor“.

KATHIMERINI scrie: „Semnarea contractelor colective înseamnă o etapă importantă care îngăduie cele mai bune speranțe pentru viitor“.

Toate celelalte ziare fac și ele o primire favorabilă semnării contractelor colective de muncă.

ACROPOLIS, aducând elogii guvernului pentru măsurile luate, scrie că aceste măsuri sunt destinate să aducă o ameliorare a claselor muncitorești și sărace, ridicând case populare și procedând la realizarea lucrărilor publice.

Ziarele din 17 August sunt informate că d. Koryzis, ministrul Asistenței Sociale, va face cunoscut, în cursul săptămânii viitoare, planul de asistență socială, care este repartizat pe doi ani.

Se prevede o cheltuială de 2 miliarde drahme, dintre care 500 milioane au și fost găsite.

Aplicarea planului prevede înființarea de bucătări populare, care vor funcționa tot anul, asistență medicală și găzduire celor lipsiți de mijloace, reorganizarea radicală a sanatoriilor și orfelinelor.

Ziarul KATHIMERINI, comentând acest plan, scrie că fondurile necesare au fost găsite printr'o adevărată minune, grație comprimării cheltuielilor și concursului marelui capital, încrezător în guvernul național.

Ziarul VRADYNI din 17 August publică următoarele declarații pe care i le-a făcut d. Zavitsianos, vicepreședintele Consiliului de miniștri și ministru al finanțelor:

„Ceea ce urmărim noi este de a coordona interesele diferite într'o sfortare comună făcută sub un regim forte, în vederea binelui comun“.

„Dat fiind că alte regimuri au dat faliment, cum și imposibilitatea de a aplica principiile economice în actuala stare de lucruri, vicepreședintele consiliului se declară partizan al soluțiunii care, fără a suprima libertatea conducătorului industrial al întreprinderii, acordă sollicitudine și celorlalți factori, în special factorului „muncă“, termină ziarul.

Ziarele din 19 August anunță că guvernul a dispus închiderea tuturor cluburilor și cercurilor politice din Grecia.

Aplicarea acestor măsuri s'a început prin închiderea la Atena a clubului partidului „Gândirii libere“, al cărui șef este d. Metaxas, primul-ministru.

Presa turcă.

Ziarul GIUMHURIET din Istanbul, la data de 11 August, vorbind de dictatura provizorie în Grecia, spune:

„Unul din punctele slabe ale regimului democratic, este următorul: forțele care se unesc pentru a distruge, se despart când le vine rândul să construiască“.

„A permite luptelor de clasă să zdruncine societatea, este a înțelege rău libertatea.

„De ce să se creadă că tendința spre stânga trebuie să ajungă la o dictatură de lucrători?

„Suntem departe de timpul când comunismul va putea servi de metodă în administrație“.

„Dictatura provizorie a generalului Metaxas, conchide ziarul GIUMHURIET, este scuzat de oarece trebuie să ia măsuri pentru a evita turburări care ar însângera țara“.

Presa franceză.

LE TEMPS din 11 August analizând situația din Grecia spune:

„Nu este vorba de un regim provizoriu și nu ne vom întoarce la regimul constituțional și parlamentar.

„Se pare că dictatura se instalează și că generalul Metaxas începe o experiență de lungă durată. Mișcarea este îndreptată în contra extremiștilor și are de scop să reformeze cu totul Statul grec.

„Metaxas a luat împreună cu Președinția Consiliului portofoliurile afacerilor străine, al războiului, marinei și aviației, astfel că dispune de controlul politicii generale“.

In concluzie LE TEMPS spune că se crede că generalul Metaxas ar elabora o nouă Constituție, instituind un regim autoritar după modelul fascist și Național-Socialist, improvizând un partid național și organizând sistematic tineretul.

„Rămâne de văzut reacțiunea poporului elen și repercesiunile exterioare a acestor schimbări.

„Generalul Metaxas susține că politica externă a Greciei nu va fi schimbată, ei va rămâne fidelă înțelegerii Balcanice și prieteniei Greco-Turce.

„Să acceptăm asigurările, dar numai prin desfășurarea evenimentelor se vor putea trage concluziuni“, încheie ziarul francez.

Presa elvețiană.

In JOURNAL DE GENÈVE din 12 August, d. E. Avèroff, se ocupă de instituirea dictaturii în Grecia.

După ce enumără cauzele care au determinat această măsură scrie:

„Dar toate aceste chestiuni, și altele mai importante încă, nu justifică după noi recurgerea a la maniera forte, dar nelegală“.

Arată apoi că adevăratele probleme pe care are să le rezolve guvernul dictatorial nu sunt atât acelea legate de pericolul comunist, cât acele care privesc dificultățile financiare.

PROBLEME EUROPENE

ORGANIZAREA BAZINULUI DUNAREAN

LE TEMPS din 13 August publică la rubrica „Tribuna liberă“ o scrisoare semnată Louis de Vienne.

După ce expune împrejurările în care s'a ajuns la o înțelegere austro-germană, corespondentul ziarului francez se ocupă de un bloc al puterilor centrale care ar începe să se deseneze. Analizează mai ales situația Austriei și Ungariei, care, „cu sau fără voia lor, vor fi angrenate în tovărășia italo-germană.

„Ele nu sunt în stare, scrie autorul, să se apere de o prea puternică influență germană, fără să ceară concursul Italiei, nici să se refuze unor prea mari pretenții italiene, fără să reclame protecțiunea Germaniei; ele depind de Roma și de Berlin“.

„Cehoslovacia are aceeași soartă. Națiune slavă, prinsă între cleștele germanic, va trebui și ea să facă, mai curând sau mai târziu, jocul puterilor centrale.

„Cehoslovacia riscă enorm, afară numai — oare îndrăzni-voiu să formulez o astfel de sugestie? — Dacă

nu se va înțelege însfârșit la Praga, la Viena și la Budapesta, că ele sunt puterile care aparțin prin excelență. Europei Centrale; că Cehoslovacia de-o parte, Austria și Ungaria de altă parte, amenințate de aceeași primejdie, și că au același interes, un interes într'adevăr vital, s'o îndepărteze; că fiind așa cum sunt, în două grupuri opuse, ele nu sunt decât niște pioni pe jocul de șah european, simple unelte în combinațiuni care le depășese; că dimpotrivă dacă ar fi unite ele ar forma un nucleu (de aproape treizeci de milioane de locuitori) de care toată lumea ar trebui să țină seama; că nemai fiind atunci supuse ambițiunilor celor mari, ele ar putea face propria lor politică, politică specific dunăreană, și ar constitui un element de stabilitate în serviciul păcii“.

FORȚA POLITICĂ A MICII ÎNTELEGERI

Ziarul MORAVSKA ORLICE din Brno, cu data de 14 August, publică declarațiunile făcute de d. Hodza, președintele consiliului, asupra misiunii așteptate dela parlament și guvern.

După ce a constatat starea satisfăcătoare a situației interne, care se relevă în special prin succesul împrumutului pentru apărarea națională și după ce subliniază consolidarea morală a vieții politice cehoslovace, care în epoca luptelor pline de pasiune dintre reacționiști și revoluționari, a știut să realizeze centrul democratic solid și creator, d. Hodza a spus:

„Politica de securitate, în cadrul convențiilor de politică constructivă al Miciei Înțelegerii, este o fortăreață sigură a politicii externe cehoslovace. Niciun factor internațional nu ar putea să subestimeze forța acestui bloc solid de 50 milioane oameni. Apropiata conferință a Miciei Înțelegeri dela Bratislava, din zilele de 12—15 Septembrie, va fi o nouă dovadă a consolidării și importanței internaționale a celor trei țări ale Miciei Înțelegeri. Conferința se va ocupa pe de altă parte de redactarea proiectului politico-economic care va fi o bază plină de avantaje pentru noua adaptare a relațiunilor politico-economice cu micii și marii vecini“.

ANGLIA ÎN FAȚA ACORDULUI AUSTRO-GERMAN

Cotidianul parizian LE TEMPS din 18 August publică sub titlul de mai sus un articol semnat de d. Jacques Bardoux.

Autorul constată că „ultimele evenimente externe au reușit să provoace o oarecare schimbare în politica de detașare a Angliei, cea mare și esențială, rămânând ea în totdeauna, neatinsă.

„Loviturile de forță ale Germaniei și Italiei și duplicitatea politicii sovietice în afacerile europene, au redus temerile engleze față de presupusa hegemonie franceză și au actualizat problemele Baltice și Mediteranei.

„Aceste schimbări explică atitudinea Mării Britanii față de acordul austro-german. În 1931, cu ocazia acordului vamal Berlin-Viena și 1934 când a fost asasinat Dolfuss, guvernul englez n'a dezaprobat acțiunea Germaniei decât slab și forțat de presiunile Franței. Este simptomatică că în fața noului acord Londra pare îngrijorată“.

Autorul își încheie astfel articolul:

„De ce, între comentariile Londrei și cele ale Miciei Înțelegeri, o concordanță anormală?

„De ce, precedentele din 1931 și 1934 sunt desmințite de această atitudine contrarie? De ce, în această politică mișcătoare și multiplă, aceste noi oscilațiuni și această complexitate crescândă? De ce?“.

RELAȚIILE GERMANO-AUSTRIACE

NIEDERÖSTERR-LANDZEITUNG din orașul provincial Krams, cu data de 12 August, analizează chestiunea acordului germano-austriac, privind-o prin prisma politicii Germaniei. Se spune că „Austria până acum a fost reținută de inamicii naturali ai poporului german, să se unească cu Germania. O Austrie separată artificial de Germania putea aduce folos numai inamicilor Germaniei.

„Franța mai mult de o mie de ani, făcând o politică antigermană, a căutat să atragă Austria spre ea, pentru a folosi această țară în contra Germaniei.

„Această politică a Franței nu a adus roade, fiindcă ea nu era ajutată pe cale economică și nefiind realizabilă, pentru un războiu, o legătură directă între armatele Franței și Austriei. Victoria întâmplătoare în războiul mondial a dat Franței posibilitatea de a atrage Europa centrală spre ea. În 1919 s'a creat o Austrie independentă, numai pentru a crea o legătură sigură între Franța și Mica Înțelegere, pentru armatele lor. Din aceste motive, Austria trebuia să fie legată de Liga Națiunilor și menținută în dușmănie față de Germania.

„Alianța între Franța și Mica Înțelegere, era numai posibilă cât timp Austria făcea o legătură între aceste State aliate. De aceea s'a menținut o Austrie ostilă Germaniei, de aceea s'a menținut cu forța tratatul de Versailles. Acum alianțele în dosul Germaniei, au numai valoare teoretică. S'a încercat din toate părțile a rezolvi chestiunea Dunării, însă, totul a rămas fără rezultat.

„Numai Germania poate soluționa problema Dunării. Germania trebuie să aibă, nu numai o influență economică, ci și o influență politică asupra basinului Dunărean. Prin acordul austro-german, Germania a reluat din nou poziția sa naturală în Sud-Estul Europei — primul pas pentru reînnoirea Europei Centrale“.

POLITICA EXTERNĂ A FRANȚEI

JOURNAL DES DÉBATS, cu data de 15 August, publică sub titlul „Franța între Germania și U. R. S. S.“, un articol semnat de d. Pierre Bernus.

D-sa susține că alianța cu U. R. S. S. are drept efect izolarea Franței în Europa. „Deși alarma pe care o dă Germania asupra măsurilor militare luate de Rusia nu este sinceră și tinde numai la justificarea propriilor ei înarmări, totuși nu se poate nega că propaganda bolșevică în vederea revoluției mondiale n'a fost niciodată atât de activă ca în cursul ultimelor șase—nouă luni și că urmărește o agitație intensă printre masele diverselor popoare. Evenimentele din Spania sunt pe de altă parte, foarte instructive. Această acțiune distructivă a KOMINTERNULUI, organ esențial al U. R. S. S., trebuie să ne facă extrem de prudenți în relațiile noastre cu această putere, dela care nu putem aștepta, în caz de primejdie, niciun concurs într'adevăr util și al cărui gând pare să fie acela de a întoarce asupra noastră amenințările de războiu, ceea ce explică faptul că agenții ei francezi, fac așa de mari eforturi pentru a ne arunca în aventura spaniolă“.

GERMANIA ȘI EUROPA DUNĂREANĂ

LE FIGARO din 15 publică sub titlul „Germanii și Țările Dunărene“, un articol al d-lui Lucien Romier, din care extragem:

„Germania de astăzi nu privește nici de cum Europa dunăreană cu ochii noștri, adică ca un joc de forțe, având ființă prin propriile lor mijloace. Rasistă, ea nu vrea să țină seamă de naționalități și de State, ci numai de rase.

„De pildă, ea recunoaște autonomia din fire a cehului, puterea sa de muncă, calitățile sale de energie și de creațiune. Dar ea nu crede în statornicia înjghebărilor politice din Europa dunăreană, și mai ales se îndoește că ele ar putea dura ca entități deslipite de planurile Europei occidentale, de o parte, și de Rusia, pe de altă parte.

„In schimb, ea s'a obișnuit din timpul ultimului războiu cu ideea că Europa Dunăreană este indispensabilă pentru aprovizionarea ei cu articole de consumație și materii prime în cazul unui blocus. Tratatetele militare germane de altfel, examinează pe larg această chestiune, ceea ce denotă importanța ei în preocupările strategice ale noiei Germanii.

„Germanul rămâne convins că Europa dunăreană nu este în mod sincer anti-germanică, că ea nu face paradă de antigermanism decât pentru a-și asigura sprijinul puterilor occidentale, că acest antigermanism nu ar rezista nepăsării sau slăbirii Franței și că, în fine, dacă popoarele dunărene ar avea de ales între o ocupare a teritoriului lor de către trupele germane și o ocupare de către trupele ruso-sovietice, instinctul lor le-ar îndemna să dea preferință celei dintâiu.

„Este într'adevăr imposibil de a rămâne orb față de impresia pe care spectacolul desbinărilor noastre interne o produce astăzi asupra populațiilor dunărene și carpatice.

„Prin urmare, dacă occidentul continuă încă multă vreme să fie turburat precum este, zidul de apărare dunărean și carpatic se va prăbuși cel d'întâiu în fața germanismului, de oarece populațiile în cauză vor fi pierdut încrederea în puterea și forța culturală a occidentului“.

U. R. S. S. ȘI CHESTIUNEA DEZARMĂRII

Ziarul LE JOURNAL din 15 August sub semnătura lui Saint-Brice vorbește de „pacifiști“ din U. R. S. S., în fruntea acțiunii de întrecere în înarmare.

„Încă o curioasă coincidență: In momentul în care generalul Gamelin înuștește pe polonezi, cărora le este frică de Germania și Rusia, conducătorii din Moscova au anunțat că sead dela 21 la 19 ani vârsta de recrutare.

„Rusia dispune de 1.200.000 recruți în fiecare an. Din acești recruți 900.000 sunt obligați la o pregătire militară de 2 ani. Dintr'o singură lovitură, trei clase se vor găsi simultan la dispoziția Statului. Măsura adoptată are drept scop o sporire, momentană poate, dar foarte considerabilă a efectivelor prezente sub drapel. Germania consideră acest gest ca o sfidare în ajunul conferinței celor cinci, care trebuie să studieze marea problemă a securității. Suntem curioși să știm părerea pacifiștilor în fața acestei măsuri care nu este un început de dezarmare“, conchide LE JOURNAL.

CHESTIUNI MONDIALE

MAREA BRITANIE ȘI EGIPTUL

LA RÉPUBLIQUE din 12 August, sub semnătura lui Pierre Brossolette, ocupându-se de acordul anglo-egiptean, serie între altele:

„Azi va fi iscălit acordul între cele două delegații, conduse de șeful guvernului egiptean Nahas Pacha și de Inaltul Comisar britanic în Egipt sir Miles Lampson.

„Punctele de aranjat sunt chestiunea militară și chestiunea Sudanului. In ceea ce privește prima, soluția este următoare: întărirea armatei naționale egiptene și mărirea considerabilă a forțelor aeriene britanice în Egipt.

„Problema capitulațiilor care interesează și Franța, Belgia și Italia, a fost studiată și întâmpinată oarecare dificultăți.

„Se știe că străinii au avantajul următor: cauzele pe-

nale și personale se judecă de tribunalele consulare, iar cauzele civile se judecă de tribunalele mixte, compuse de magistrați indigeni și străini.

„Egiptienii cer: suprimarea jurisdicțiilor consulare printr'o decizie unilaterală a guvernului egiptean, iar în ceea ce privește tribunalele mixte, suprimarea să fie negociată de guvernul din Cairo cu diferitele Puteri.

„In cazul când nu s'ar ajunge la niciun rezultat, guvernul își rezervă dreptul să le suprimă în interval de un an. Suprimarea capitulațiilor poate aduce complicații internaționale“, *încheie LA RÉPUBLIQUE, exprimându-și speranța că Franța va avea ocazie să arate pretenția sa față de Anglia și Egipt, nefăcând nicio obiecție.*

LE TEMPS din 16 August, analizează în editorialul său tratatul anglo-egiptean, care a fost parafat și care se va semna la Londra la sfârșitul lunii August.

Ziarul francez arată că „tratatul anglo-egiptean cuprinde trei părți: prima tratează despre chestiunile militare, a doua despre regimul Sudanului, iar a treia despre capitulațiuni, parte care interesează toate puterile“.

In continuare, ziarul francez scrie:

„Fără îndoială că trebuie să așteptăm publicarea textului acestui tratat, pentru a ne putea formula o părere definitivă asupra valorii lui practice; totuși așa cum îl cunoaștem azi, în liniile lui mari, el apare ca un aranjament cu totul bine chibzuit, ținând seama de sentimentul de independență al poporului egiptean și dând în același timp Angliei toate garanțiile pentru salvagardarea intereselor ei în valea Nilului și în zona canalului de Suez“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj